

POSTOJNSKI PREPIH

NOVEMBER 2022 134 LETNIK 16



OBCINA
POSTOJNA



Smučarski klub Kalič obeležuje v letošnjem letu svojo šestdesetletnico. Pod njegovim okriljem so generacije otrok in mladine na smučkah prvič pustile svojo sled v snegu, se veselile prvih zavojev, novih veščin, druženja na smučiščih, tekmovalnih in trenerskih dosežkov ... predvsem pa nepozabnih doživetij in prijateljstev. In tako je še danes. Maruša, Alenka, Jože, Darija, Urška, Peter, Jernej in Tomaž predstavljajo le del pisane družine jubilaranta. Poosebljajo zagnano jedro kluba z odločenostjo, da bo tudi v sedmem desetletju ohranjal vitalnost in povezoval nove generacije ljubiteljev vijuganja po belih strminah.



Drage občanke, dragi občani,

po volitvah se vam najprej iskreno zahvaljujem v svojem imenu in tudi v imenu vseh svojih sodelavcev, saj ste znova potrdili, da vam je v domačem kraju prijetno, da zaupate našemu poslanstvu in viziji, ki ju skupaj uresničujemo, predvsem pa, da si želite tudi v prihodnjem obdobju vzdušja, ki nas bo konstruktivno povezovalo ter ustvarjalo nove priložnosti.

Kot sem že večkrat poudaril, mi je naša občina zelo pri srcu in sem resnično ponosen nanjo. Pri tem imate pomembno vlogo tudi vsi vi, drage občanke in dragi občani. S svojimi uspehi, delovanjem in sodelovanjem dajete našim krajem utrip in življenje. Svojo predanost vam bom z dobrim delom in razvojem občine izkazoval tudi v naslednjem štiriletnem obdobju. Verjamem, da zmoremo še marsikaj. Predvsem pa si želim, tudi glede na praznični mesec, v katerega bomo kmalu vstopili, da so naši pogledi nasmejani, stiski rok ob srečanjih iskreni, misli pa spodbudne.

Glede na leto, ki je skorajda za nami in nam marsikdaj ni prizanašalo, si nedvomno zaslužimo prijeten zaključek leta. Naj bodo decembrski dnevi zato kar se da mirni in sproščeni. Pričarajmo si skupaj trenutke, ki nas bodo navdali z energijo in prijetnimi občutki. Čarobnost prazničnega decembra bo moč čutiti tudi na naših ulicah in dogodkih, na katerih se želimo srečevati z vami. Medsebojno spoštovanje in dobrosrčnost sta tisto, kar nam dajete, kar nas bodri in povezuje.

Vse dobro vam želim,

Igor Marentič, župan.

Iz vsebine:



4

tema meseca:

Prostorska stiska šol in vrtcev



11

tu živimo:

Cerkev sv. Urha na Velikem Ubeljskem



12

na obisku:

Helena Posega Dolenc

Na naslovnici: Člani Smučarskega kluba Kalič: Maruša Pogačar, Alenka Bratož, Jože Inocente, Darija Birsa, Urška Miklavc, Peter in Jernej Čigon, Tomaž Rogelj; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepilj je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, november 2022, leto izdaje 16, številka 134 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepilj, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilj@postojna.si. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepilj (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.



Mejniki

»Nazadnje, ko sem bil povezal snop, sem še enkrat z dolgim pogledom premeril in objel svojo njivo. Vsa obsijana in od nebeškega sonca obžarjena je ležala pred menoj. Tedaj se je vzdignil v prsih ves sladko vroči ponos gospodarja, ki se razgleduje po globokih brazdah: "Moj plug je tod oral."«

Cankarjeve besede tudi danes niso izgubile silne moči v simboliki pomembnih življenjskih postankov. Korak in misli nam zaustavijo različni trenutki. Najlepše je, če so razlogi srečni in veseli – ob »okroglih« rojstnih dneh, obletnicah, pomembnih dosežkih ... Čustva in spomini nas preplavljajo tudi na pomembnih življenjskih prelomnicah, kot so prva zaposlitev, »osamosvojitve« od staršev, skok v zakonski jarem, starševstvo ... celo upokojitve, če se znamo veseliti novega življenjskega obdobja. Žal so v življenju vseh nas tudi preizkušnje, kot so težka bolezen, izguba najdražjih, izguba službe ... Teh sicer ne izberemo sami, na pot nam jih nastavi življenje. Tako lepi kot težki mejniki so povod, da se ozremo na prehojeno pot in zazremo vase. Če nas pogled na »njivo življenja« navda z dobrimi občutki, smo pomirjeni; še zlasti, če nam dragi ljudje dajo vedeti, da smo v dobrem zaznamovali tudi njihova življenja. Če nas pretekli dogodki in odnosi, na katere nismo najbolj ponosni in bi najraje zbežali pred njimi, vznemirjajo, je še vedno priložnost, da izberemo boljšo pot in popravimo, kar se popraviti da.

Ob mejnikih ne postojimo le na osebni ravni. Zagotovo vsak človek je bil in je tudi danes del neke skupnosti, organizacije, delovnega kolektiva ... in tudi te imajo svoje življenje. Že bežen pogled na posebno polico moje knjižne omare, na kateri so zbrane priložnostne publikacije ob obletnicah našega mesta, naših ustanov, šol, društev, podjetij ..., mi nakazuje, da imajo nekatere skupnosti zelo dolgo življenje. Vendarle jih posebej ljube ljudi, zato so v njih vzponi in padci, preizkušnje, bolj in manj razgibana obdobja in široka paleta medosebnih vezi in čustvovanj njihovih članov. Od ranih otroških let naprej nas zaznamuje skupinska dinamika – v vrtcu in šoli; podjetju ali ustanovi, v kateri smo zaposleni; društvu ali prostovoljni sku-

pini, v kateri smo dejavni; organizaciji ali skupini, v kateri si krajšamo čas v jeseni svojega življenja. Jubileji so priložnosti, ko se zavemo, da smo bili tudi mi del zgodbe in zgodovine neke skupnosti. Kaj nam je dala, kaj smo mi dali njej?

V novembrskem Postojnskem prepihu postavljamo v ospredje Smučarski klub Kalič. Letos praznuje spoštovanja vredno 60-letnico delovanja. V pogovoru z direktorico Šolskega centra Postojna in ravnateljico Srednje šole Postojna pa smo odstranili zgodovinsko tančico ob 40-letnici selitve Srednje šole Postojna v nove prostore na Kremenci in 20-letnici ustanovitve Višje šole Postojna. Vse od takrat generacije mladih v mogočni stavbi na privzdignjenem delu mesta pridobivajo nova znanja, tkejo trdne prijateljske vezi in nabirajo nepozabne spomine. Če si samo predstavljamo vso množico mladih, ki se je od začetka srednjega šolstva v Postojni leta 1945 do danes zvrstila v šolskih klopeh na različnih lokacijah, ter njihovih profesorjev, se nam pred očmi prikaže impresivna slika mladostnega vrveža s pridihom profesorske resnosti in razumevanja.

Smučarski klub Kalič je po zaslugi zanesenjakov stotinam otrok in mladostnikov omogočil prijateljevanje s snegom, smučinami, količki in – kar je najpomembnejše – z vrstniki. Zato se številni učitelji smučanja, ki so v svojem prostem času svoje znanje podarjali nadobudni mladeži, lahko z dobrim občutkom ozrejo na svoj doprinos klubu. Ob mejniku se s ponosom lahko pomudijo vsi, ki so bili v tej častitljivi zgodovini kluba njegova gonilna sila pri organizaciji in izvajanju dejavnosti, vzgoji tekmovalcev, v prizadevanjih za zagotavljanje materialnih pogojev njegovega delovanja in ne nazadnje pri vodenju. Naj bo 60. obletnica Smučarskega kluba tudi priložnost za poklon vsem, ki jih danes ni več med nami, a so živeli zanj in v smučini pustili neizbrisljive sledi za nove generacije ljubiteljev belih strmin.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Tjaša Blaško.



Gradnja novega vrtca v Postojni se nadaljuje, otroci bodo v novih prostorih v začetku novega vrtčevskega leta.

Nabito polne šole na Postojnskem so morale v začetku šolskega leta narediti prostor še za skoraj 40 šoloobveznih ukrajinskih otrok iz namestitvenega centra, pred vrati vrtca pa je ostalo – poleg skoraj 60 otrok s čakalnega seznama – žal tudi deset ukrajinskih sirot. Čeprav tako Občina Postojna kot vsi ravnatelji pri iskanju rešitev sodelujejo z Uradom vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov ter z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, rešitev ni mogoče najti čez noč.

Na Občini Postojna zato opozarjajo, da so se skupaj s šolami in vrtci po odprtju namestitvenega centra za ukrajinske begunce soočili s problematiko povečanega števila predšolskih in šolskih otrok, ki je niso načrtovali. »Občina Postojna z investicijo novega, 10-oddelčnega vrtca zagotavlja ustrezno infrastrukturo glede na izkazane potrebe predšolskega varstva v lokalnem okolju, ta pa ne predvideva dodatnih prostorov za tovrstne izredne razmere,« je pojasnila **direktorica občinske uprave Marina Rebec**. Druge investicije v vrtčevske in šolske stavbe v proračunu niso načrtovane.

Na Občini si vseeno prizadevajo, da bi čim prej našli rešitev za 10 otrok iz sirotišnice v Slavini, saj so se o njihovi vključitvi v otroške vrtce, kot je pojasnila **koordinatorka projekta Cvetka Kernel**, dogovorili z Ministrstvom za izobraževanje. Vključevanje malčkov v slovenske šole in vrtce je, kot poudarja Krnelova, zelo pomembno za njihov ra-

zvoj, osvajanje jezika in integracijo v okolje. Prostora zanje pa ni niti v vrtcu na Prestranku niti v kateri od postojnskih vrtčevskih enot.

Vrtec poka po šivih

Vrtec Postojna mora za sprejem ukrajinskih otrok in otrok s čakalnega seznama zato zagotoviti dodatne prostore, v katerih bodo glede na starostno strukturo otrok oblikovali dva kombinirana oddelka predšolske vzgoje. Vanju bo vključenih 10 ukrajinskih otrok (po 5 v vsakem), poleg njih pa še otroci s čakalnega seznama in tisti, ki so vloge oddali po preteku vpisnega roka.

»Vrtec Postojna je v letošnjem letu po uradnem vpisu prejel še dodatnih 59 vlog za vključitev otrok. Vključitev teh načrtujemo v februarju,« je povedala **ravnateljica Elizabeta Zgonc**. Po soglasju Ministrstva za izobraževanje o ustreznosti prostorov v enoti Zmajček v

Gregorčičevem drevoredu pa so po njenih besedah opustili načrtovano uporabo Zelene dvorane.

Na Občini potrjujejo, da projektno dokumentacijo za ureditev novih vrtčevskih prostorov v stavbi »starega vrtca« že pripravljajo. Investicijo bodo financirali iz lastnih sredstev, kasneje bodo za pokritje stroškov poskušali pridobiti razpisna sredstva. Finančne ocene za ureditev

Občine Postojna in tako sprejeli vse čakajoče otroke. »Zakon namreč narekuje, da otroci tujci ne morejo imeti prednosti pred slovenskimi otroki,« pojasnjuje ravnateljica. V vseh enotah vrtca Postojna je zdaj skupaj 669 otrok v 38 oddelkih.

Gradnja novega vrtca se medtem nadaljuje. Tega mora koncesionar v skladu s koncesijsko pogodbo predati Občini sredi maja priho-

Občina, šole in vrtci so se po odprtju namestitvenega centra za ukrajinske begunce soočili s povečanim številom predšolskih in šolskih otrok, ki ga niso načrtovali.

prostorov še niso oblikovali, kritje stroškov predšolske vzgoje za ukrajinske malčke pa bo zagotovilo Ministrstvo za izobraževanje.

V matičnem oddelku Vrtca Postojna bodo sicer s 1. decembrom odprli dodatni oddelek za otroke, stare od enega do dveh let. Vanj bodo vključeni otroci s čakalnega seznama, ki bodo starostni pogoj izpolnili v decembru in januarju. V oddelek bodo po navedbah Elizabete Zgonc vključili tudi otroke s centralnega čakalnega seznama

dnje leto. Po zagotovitvi Marine Rebec dela za zdaj sledijo terminskemu planu. »Selitev se bo izvedla čez poletje, tako da bodo otroci z novim vrtčevskim letom v novih prostorih,« o načrtih Občine pravi direktorica OU.

Ravnatelji pomagajo pri iskanju rešitev

V nezavidljivem položaju je tudi vodstvo **Osnovne šole Antona Globočnika**, kjer so obe stavbi, vključno z novim prizidkom, v le-

tošnjem šolskem letu zapolnili do zadnjega kotička. Čeprav je MIZŠ najprej k njim napotilo vse šoloobvezne otroke iz nastanitvenega centra, so jih na koncu sprejeli slabo tretjino. »Poleg 12 begunskih otrok imamo na šoli tudi druge priseljene učence, gostimo pa tudi dva oddelka prilagojenega programa z Vilharjeve šole in en oddelek vrtca,« opisuje prostorsko neugodne razmere **ravnateljica Darija Košir**. Opozarja, da bo treba iskati rešitve tudi na nivoju regije. Pouk na matični šoli v Postojni trenutno obiskuje skoraj 750 učenek in učenec.

Na prav tako prenapolnjeni **Osnovni šoli Prestranek** so v začetku šolskega leta sprejeli 12 ukrajinskih beguncev, kar pa po ravnateljevem prepričanju ne vpliva bistveno na organizacijo učnega procesa. »Otroci so vključeni v šolski proces tako kot ostali. Imajo pa dodatne ure slovenskega jezika in v prvem polletju te ure izvajamo čimbolj intenzivno in strnjeno. Ocenjevanje je prilagojeno, saj se morajo najprej naučiti jezika. Velike razlike so tudi v predznanju teh učencev,« stanje opisuje **ravnatelj Goran Uljan** in meni, da bi moralo biti vključevanje učenca tujca v šolo urejeno sistemsko.



Na Osnovni šoli Prestranek so v začetku šolskega leta sprejeli 12 ukrajinskih beguncev.

Ravnatelj OŠ Prestranek Goran Uljan: »Vključevanje učenca tujca v šolo bi moralo biti urejeno sistemsko.«

Na drugi od postojnskih šol, **Osnovni šoli Miroslava Vilharja**, hodi k pouku tudi 14 otrok iz Ukrajine. To postavlja vodstvo ob siceršnjih prostorskih težavah pred poseben izziv. »Usklajevati se moramo z drugima osnovnima šolama. Preverjamo, v katero šolo se lahko vključi otrok glede na prostorske možnosti,« o situaciji pravi novi **ravnatelj Guido Cigale** in opozarja na neizogibne probleme pri sestavljanju oddelkov, če bodo otroci na šoli ostali tudi v prihodnjem šolskem letu. Po Cigalovih besedah so imeli le enkrat možnost predstaviti težave, s katerimi se srečujejo, predstavnikom ministrstva.

»Težave smo imeli predvsem z jezikom in posledično s sporazumevanjem. V takšnih primerih bi potrebovali tolmača, tako pa rešujemo zagate, kakor se kdo znajde. Učenci bi se morali na začetku učiti in naučiti predvsem našega jezika, na ostalih predmetih bi moral biti na začetku poudarek manjši,« meni Uljan.

Dodatnega finančnega bremena šola ne nosi, saj stroške prevoza in prehrane krije MIZŠ, ostale stroške naj bi krili starši oziroma skrbniki iz upravičenih žepnin, sredstva za udeležbo v šoli v naravi pa naj bi zagotovili iz sredstev šolskega sklada. »Na začetku smo se precej

ukvarjali z nabavo učnih potrebščin, predvsem delovnih zvezkov. Te so nam večinoma donirale založbe. Pomagalo nam je tudi Društvo prijateljev mladine Postojna-Pivka. Delovne zvezke za učenje jezika pa smo kupili iz prostovoljnih prispevkov zaposlenih na šoli,« še razlaga ravnatelj.

Pomoč države

Po zatrjevanju **Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov** je sodelovanje z lokalno skupnostjo pri nameščanju otrok v vrtce in šole na Postojnskem kljub pomanjkanju prostora dobro. Trenutno je v nastanitvenem centru v Postojni 28 šoloobveznih otrok; vpisanih je 26, eden se bo v kratkem selil in v šolo še ni vpisan, otrok s posebnimi potrebami pa čaka na odločbo.

Kritje individualnih stroškov za izobraževanje učenca z začasno zaščito, ki ne spadajo v okvir sistemskega financiranja, zagotavlja Urad za oskrbo in integracijo migrantov v okviru sredstev denarne pomoči oziroma žepnine, razen stroškov za prevoz, prehrano in učbenike. Kritje teh zagotavlja **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport** (MIZŠ) s subvencijami oziroma iz učbeniškega sklada.

MIZŠ sicer redno in dobro sodeluje z Uradom za migracije tako pri stopkih vpisa v osnovno šolo kot pri iskanju namestitev otrok v vrtce. »Prav za vsakega šoloobveznega otroka se glede vpisa dogovorimo z ravnateljmi postojnskih šol,«

poudarjajo na ministrstvu, kjer so (tako kot na Uradu) seznanjeni s prostorsko stisko na vseh treh postojnskih šolah. Kot odgovarjajo, so zato pripravili več sestankov z ravnatelji o umestitvi velikega števila ukrajinskih otrok. V dnevni komunikaciji med šolami in ministrstvom pa rešujejo sprotne problematiko.

Ministrstvo aktivno sodeluje tudi pri vključevanju učencev in dijakov z začasno zaščito v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem. Za vsak nivo šolanja so pripravili okrožnice z operativnimi navodili za vrtce in šole. Smernice za vodstvene in strokovne delavce je pripravil Zavod RS Slovenije za šolstvo (ZRSŠ), te pa služijo za podporo pri vključevanju in delu z osebami, ki prihajajo z vojnih območij, in za oblikovanje vključujočega okolja, v katerem se otroci in mladostniki učijo spoštovanja različnosti.

MIZŠ je za učence v nastanitvenih centrih ob vključitvi v osnovnošolsko izobraževanje organiziralo tečaj slovenskega jezika v prostorih postojnskega nastanitvenega centra, na ZRSŠ pa so pripravili seminar za učitelje šol, ki imajo vključene učence iz Ukrajine. Organizirajo tudi tematska srečanja s posameznimi strokovnimi delavci vrtcev in šol na temo vključevanja in dela z otroki, učenci priseljenci in begunci iz Ukrajine.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografije: Valter Leban.



Na Osnovni šoli Miroslava Vilharja obiskuje pouk 14 otrok iz Ukrajine.

Pred volitvami dve redni seji

Pred lokalnimi volitvami sta se zvrstili še dve redni seji postojnskega občinskega sveta. 28. redna seja je prinesla prvo obravnavo proračuna za prihodnje leto, zadnja v aktualni sestavi 23-članskega sveta pa razburjenje nad prenovo območja postojnske avtobusne postaje. Neenotnost je bila tudi pri dejavnosti Kulturnega doma Postojna, sicer pa se obeta še novo povišanje stroškov varstva v vrtcu.

Svetniki so 28. redno sejo začeli s sprejetjem odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za industrijsko cono PR-033 na Prestranku po hitrem postopku. Pobudnici za izdelavo načrta sta bili družbi Tajfun iz Planine pri Sevnici in Japelj tehnologije iz Studenega. Območje leži na južni strani naselja in obsega večinoma nepozidana zemljišča nekdanjega Javorja. **Tanja Dekleva** (Lista Mi znamo) je vložila amandma k predlogu odloka, saj je Odbor za okolje in prostor predlagal več sprememb členov. Svetniki so jih po krajši razpravi sprejeli.

Občinski proračun

Na obeh sejah so obravnavali občinski proračun za prihodnje leto. Načrtovanih je 28,3 milijona evrov prihodkov, odhodki jih presega za slabe 4,3 milijona evrov. Dolg Občine je sredi oktobra znašal skoraj 9 milijonov evrov. V prihajajočem letu izstopa za 15 milijonov evrov investicijskih odhodkov. **Podžupan Andrej Poljšak** (Lista KS Poper) je spomnil na dvig povprečnine, ki bo nekoliko omilil zadolževanje.

Sama Vesela (Lista za mlade) so zanimala dodatne podrobnosti posameznih postavk. **Župan Igor Marentič** je sprva pojasnil, da bi na območju starih vojašnic »lahko zgradili od 140 do 150 stanovanj«, Občina bi jih sofinancirala s prodajo parcele. V Kutinovi hiši se prodaja 32 m² površine, ki se jo bo priključilo obstoječi slaščičarni. Sredstva so se nekoliko povečala za praznično okrasitev. Občina bo investirala tudi v nakup prenosnikov za občinske svetnike, da bi zmanjšali porabo papirja. **Tea Konrad** (TeK za napredek) je predlagala, da se območje starih vojašnic preuredi v poslovne namene in postavi hišo za mlade, če ne bodo pridobljena vsa soglasja za

stanovanjsko naselje. Župan vztraja, da bo hiša za mlade dobila prostor v stari porodnišnici. Dodal je še, da je na zemljišču pri Mačkovcu na razpolago parcela za urjenje mladih vzornikov, investitorja še iščejo.

Ob drugi obravnavi proračuna sta svetniški skupini NSi in Lista za mlade vložili amandmaja. Moti ju prenos dejavnosti Kulturnega doma Postojna z Zavoda Znanje na Občino Postojna. Prepričani so, da kadrovske težave lahko rešijo drugače. Župan pa želi rezultate; pohvalil se je, da so letos privabili 200 abonentov, in poudaril, da si ne morejo privoščiti dodatnih kadrov. Razpisa za novega vodjo Kulturnega doma ni bilo, izkoristili so kader na Občini. Ta ima zdaj sezono časa, da se izkaže. Organizacijska enota Kulturni dom Postojna pod okriljem Zavoda Znanje uradno sicer še ni ukinjena. Amandmaja na seji nista bila sprejeta.

Nadzor prinesel več priporočil

Člani sveta so se seznanili s poročili o opravljenih nadzorih. **Predsednica Nadzornega odbora mag. Mojca Vadnov** je razložila, da pri KS Šmihel pod Nanosom niso ugotovili nepravilnosti. Projekt obnove frizersko-brivskega salona Ozbič je bil po njenih besedah načrtovan nekoliko nerodno, poslovanje postojnske knjižnice je imelo v letih 2020 in 2021 nekaj pomanjkljivosti. Delni nadzor Zaključnega računa Občine Postojna 2021 je prinesel štiri priporočila: nanašajo se na meritve osvetljenosti najbolj prometnih ulic, evalvacijo na področju turizma, zaostajanje pri realizaciji evropskih sredstev in na dialog z družbo Postojnska jama. Svetniki so v nadaljevanju sprejeli predloge za pridobitev več zemljišč, med drugim za zemljišče ob Titovi cesti



Večina svetnikov je menila, da je predvidena večstanovanjska stavba na področju sedanje avtobusne postaje prevelika.

ob predvideni parceli za izgradnjo novega doma starejših. Občina želi uveljaviti predkupno pravico. Kupiti želi tudi zemljišče ob čistilni napravi, namenila bi ga za razbremenilnik.

Preureditev območja avtobusne postaje

Tamara Bizjak (SDS) je že na začetku zadnje redne seje predlagala umik točke o odloku k OPPN-ju za Avtobusno postajo Postojna, saj o zadevi niso bili enotni že v Odboru za okolje in prostor. Pri tem je bila neuspešna, je pa ta točka prinesla kasneje burno razpravo. Tanja Dekleva je kot članica Odbora podala sklepe, da je predvidena večstanovanjska stavba prevelika, določenih je premalo parkirišč in so postavljena neprimerno. Predvideno postajo so ocenili kot utesnjeno, na območju pa bi bili prenevarni hodniki za pešce. »Stanovanjski objekt ne sodi na avtobusno postajo! Pa kdo bo tam kupil stanovanje?!« se je jezil **Stanko Markovčič** (DeSUS). Lista za mlade se je pridružila mnenju, da gre za predimenzioniran objekt v središču mesta. Po mnenju **Gorana Blaška** (SD) pa je to »primer izredno slabega urbanega načrtovanja«. Po daljši razpravi se je župan strinjal, da bi bilo v prihodnje primerno pripraviti strategijo urbanega načrtovanja. 23. novembra bo še javna obravnavo razgrnjenega akta.

Vrtec bo spet dražji

Največji del ekonomske cene v vrtcih predstavljajo plače zaposle-

nih, te pa so se nedavno uskladile. Povišala sta se tudi regresa za letni dopust in prehrano. To pomeni, da so bili svetniki prisiljeni potrditi zvišanje cen varstva, saj bi tako ohranili likvidnost zavoda. Nova cena za I. starostno obdobje je tako višja za 69 evrov in pol, v II. starostnem obdobju za 28,86 evra in v kombiniranem oddelku za 56,19 evra. Za slabega pol evra na otroka bo višji dnevni strošek živil. Podražilo se je tudi podaljšano varstvo, zdaj znaša 9,98 evra na uro.

Boštjan Požar, direktor neprofitne družbe **RRA Zeleni kras**, ob predstavitvi njenega delovanja v letih 2021 in 2022 ni prepričal svetnice **Tanje Dekleva** (Lista Mi znamo) s pojasnili o doprinosu organizacije Občini Postojna. Vztrajal je, da je treba razmišljati širše in se ozreti na celotno regijo. Delujejo namreč na različnih področjih, dela ne zasnujejo glede na občinska območja. Svetniki so za nekaj tisočakov povišali sredstva pri dveh ukrepih pomoči, ki ju omogoča Podjetniški inkubator Perspektiva, in sicer pri sofinanciranju stroškov najemnin za prostore inkubatorja in pri izplačilu nagrade za najboljšo podjetniško idejo.

Župan se je svetnikom ob koncu 29. redne seje zahvalil za konstruktivno delo v zadnjih štirih letih ter posebej izpostavil **Stanka Markovčiča** (DesUS) in samostojnega svetnika **Marjana Nagodeta**, saj sta se poslovila od dolgoletnega sodelovanja v občinskem svetu.

Jaka Zalar

Lokalne volitve niso prinesle večjih sprememb

Lokalne volitve so se v občini Postojna zaključile razmeroma mimo. Župan Igor Marentič ni imel protikandidata, zato je bila tudi volilna udeležba pričakovano nižja, slabša od državnega povprečja. Po prvih, še neuradnih podatkih kaže, da v 23-članskem občinskem svetu ne bo večjih pretresov, saj se bo večina svetnikov podala v nov štiriletni mandat. Razrez sveta se bo verjetno še spremenil. Največji spremembi sta pri Listi Mi znamo, saj se je v primerjavi s prejšnjim mandatom število njenih članov občinskega sveta skoraj preplopolovilo, ter pri stranki Levica, ki se ni prebila v občinski svet.

V občini Postojna je bil boj za županski stolček odločen že pred volilno nedeljo. Aktualni župan Igor Marentič ni imel protikandidata, čeprav si ga je želel, saj je prav izbor župana glavni motivator za udeležbo volivcev. Po delnih neuradnih rezultatih Državne volilne komisije so v občini Postojna do ponedeljkovega jutra po volitvah prešteli 99,98 odstotka glasovnic, udeležba je bila pričakovano slabša. Državno povprečje je bilo 47,47 odstotka, pri nas se je na volišča odpravilo 40,12 odstotka volilnih upravičencev. Župan je po prvih po-

datkih prejel 4318 glasov, oddanih je bilo tudi 925 neveljavnih glasovnic.

Marentič je prepričan, da župan potrebuje dober občinski svet. Za zdaj kaže, da izrazitih sprememb ne bo, saj si je večina svetnikov izborila nov 4-letni mandat. Po štiri mandate so prejeli **Lista Krajevnih skupnosti Poper, za podeželje in mesto, županova Lista Mi znamo ter Slovenska demokratska stranka**. Po trije mandati so šli v roke **Gibanja Svoboda, k Listi za mlade in TeKu za Napredek Tee Konrad**. Po en mandat sta prejeli stranki **Nova Slovenija - Krščanski demokrati in**

Socialni demokrati. Stranka Levica v naslednjih štirih letih ne bo imela svetnika iz svojih vrst, v občinski svet se ni prebila niti Naša dežela dr. Aleksandre Pivec.

Patrik Bole bo v občinskem svetu zamenjal Gorana Blaška, ki je SD zastopal v zadnjih štirih letih. Nov mandat za SDS sta prejeli **Viktorija Kukanja in Tamara Bizjak**, v svet sta se prebila še **Zvonko Černač in Boštjan Vilhar**. Lista KS Poper je pridobila dodaten mandat, v svetu ostajata **Tina Klanjšek in Andrej Poljšak**, pridružila se jima bosta še **Maja Korošec in Tadej Smrdel**. Stranko Nova Slovenija - Krščanski demokrati bo znova zastopal **Andrej Smerdu**. Lista za mlade bo imela naslednja štiri leta dodatno članico, **Uli Tomaduz** in **Samu Veselu** se bo pridružila **Tanita Čamdžić**. Na listi TeK za Napredek pa se bo **Tei Konrad in Aniti Knez** pridružil še **Denis Smiljanić**.

Novinec v postojnskem občinskem svetu je Gibanje Svoboda, s svetniki **Aljažem Meršetom Vičičem, Katjo Čehovin in Robertom Pavšičem;**

slednji je bil zadnja štiri leta na županovi Listi Mi znamo. Število njenih svetnikov se je skrčilo s sedem na štiri. Po prvih delnih izidih pripadajo mandati **Nataši Režek Donev, Andreju Bergincu, Tanji Dekleva in Igorju Marentiču**. Ker je bil Marentič izvoljen za župana, bo mandat pripadel drugemu kandidatu z liste. Župan je sicer prepričan, da bodo svetniki sodelovali dobro, saj kot domačini poznajo potrebe domačega kraja. Razrez 23-članskega občinskega sveta, katerega člani so izvoljeni po proporcionalnem sistemu, se lahko pred prvo sejo še spremeni, saj rezultati še niso uradni. Po poslovniku Občine Postojna se občinski svet konstituira na prvi seji po volitvah, na kateri je potrjenih več kot polovica mandatov pri članih sveta. Sejo mora župan sklicati najpozneje v 20 dneh po izvolitvi članov. Na volilno nedeljo so svoje predstavnike dobili tudi v krajevnih skupnostih.

Jaka Zalar

Odpri prenovljeno malo počivališče Studenec

Studenec sever je prvo prenovljeno malo počivališče slovenskega avtocestnega križa. Prenova je potekala od aprila, slavnostno odprtje je bilo 3. novembra.

Na avtocestnem odseku Postojna-Razdrto smo se vse od aprila z zanimanjem ozirali na zaprti počivališči Studenec jug in Studenec sever, kjer je upravljavec avtocest Dars v novembru zaključil dolgo načrtovano obnovo. Počivališče v smeri proti Kopru je bilo dokončano kot prvo iz serije 12 malih počivališč brez bencinskih servisov na slovenskem avtocestnem omrežju. Vsa prenovljena počivališča so sedaj oblikovana poenoteno, z urbano in moderno celostno podobo, uporabnikom pa bodo zagotavljala možnost počitka v prijetnem okolju s kakovostno ponudbo in oskrbo. O sodobni in urejeni zunanosti se lahko prepričamo že na prvi pogled – prostorno parkirišče za avtomobile, avtodome in avtobuse, okrepčevalnica, sanitarije

in nadstrešen piknik prostor. Kockasta infrastruktura v ospredju pa ne razkrije takoj dodane vrednosti, ki jo ima majhen park v ozadju. Tam so na razpolago še otroško igrišče ter prostor za počitek, rekreacijo ali malico pod krošnjjo.

Poleg tega je na malih počivališčih sedaj prepovedan dostop za tovorna vozila, kar bo omogočilo prijetnejšo izkušnjo voznikom osebnih avtomobilov in avtodomov. A pozor, skozi celotno počivališče velja območje omejene hitrosti – t. i. "cona 30 km/h".

Počivališča bodo opremljena z videonadzorom, predvidene so polnilnice za e-vozila, postaje za oskrbo avtodomov in informacijske



Ob odprtju so trak prerezali član uprave DARS dr. Peter Gašperšič, predsednik uprave DARS mag. Valentin Hajdinjak in župan občine Postojna Igor Marentič.

table. Najemnik za gostinsko oskrbo vseh 12 malih počivališč je bil prek razpisa že izbran, zato lahko kmalu pričakujemo tudi opremljen gostinski prostor in ponudbo.

S prenovami so pričeli aprila letos in po napovedi Darsa bodo dela končana najkasneje maja prihodnje leto, torej pred pričetkom glavne turistične sezone.

Na slovenskem avtocestnem omrežju je sicer poleg 12 malih počivališč še 54 velikih, kjer so tudi bencinski servisi. Mala počivališča se od velikih razlikujejo po tem, da so namenjena izključno počitku in nimajo bencinskega servisa ali večje gostinske ponudbe.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: arhiv Darsa.

Bo Postojna visokošolsko mesto?

Občina Postojna je s skorajšnjo izdelavo elaborata in verifikacijo programa korak bliže pri ustanavljanju visokošolskega zavoda. Čeprav že nekaj let razmišljajo o kakovostnih študijskih programih več smeri, so se v luči pomanjkanja tovrstnega kadra v regiji odločili le za program zdravstvene nege. Podporo k ustanovitvi je že podalo 16 regijskih institucij, z ustanovitvijo načelno soglašata tudi Zbornica zdravstvene in babiške nege. Soglasje Ministrstva za zdravje na Občini še čakajo. Prve študente bodo predvidoma vpisali v šolskem letu 2024/25.

Elaborat o ustanovitvi visoke šole, v katerem bodo definirali vse podrobnosti o organizaciji, se po besedah **direktorice občinske uprave (OU) Marine Rebec** zaključuje. »Trenutno smo v fazi iskanja visokošolskih učiteljev, znanstvenih in visokošolskih delavcev s področja zdravstvene nege. Začeli smo pripravljati tudi dokumentacijo za akreditacijo tako zavoda kot programa,« je pojasnila.

V elaboratu bodo opredelili tudi študijski program in predmetnik ter kadrovske pogoje. »Načelno soglasje Zbornice zdravstvene in babiške nege k ustanovitvi zavoda smo že prejeli, čakamo pa še na soglasje Ministrstva za zdravje. Obe soglasji sta

nujni prilogi elaborata,« še dodaja Rebec. Dokončno potrditev tako za visokošolski zavod kot tudi za program zdravstvene nege bo podala nacionalna Agencija za kakovost visokem šolstvu (NAKVIS).

Ustanovitev visokošolskega zavoda podpira 16 institucij, v katerih zaznavajo potrebe po zaposlovanju visokošolskih diplomantov smeri zdravstvena nega. »To so Bolnišnica za ženske bolezni Postojna, Psihiatrična bolnišnica Idrija, Zdravstveni dom Postojna, Socialnovarstveni zavod Vitadom, domovi starejših občanov Postojna, Ajdovščina, Cerknica in Ilirska Bistrica ter drugi,« našteva podpisnike pogodbe o sodelovanju



Teoretični del pouka bo potekal v prostorih Višje strokovne šole Postojna.

Marina Rebec. Vse zdravstvene institucije so po njenih navedbah pripravljene zagotoviti tudi kakovostno klinično okolje za izvedbo praktičnega pouka.

Teoretični del pouka bo potekal v prostorih Ljudske univerze in Višje strokovne šole Postojna, kjer bodo uredili tudi del knjižnice. V prostorih SGLŠ bo študentom poleg drugega dela knjižnice na razpolago še laboratorij, saj se na tej lokaciji že izvaja srednješolski program zdravstvene nege. Prvih 30–40 študentov bodo

vpisali predvidoma v študijskem letu 2024/2025.

Po besedah Marine Rebec bo na začetku na voljo le izredni študij, saj država zelo redko podela koncesijo za nov program, financiranje zavoda pa bo podrobneje opredeljeno v elaboratu: »Občina, ki bo nosila zagonske stroške, bo morala zagotoviti čim več denarja iz različnih virov – donacij, evropskih razpisov in gospodarstva.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

ZDRAVSTVO

S pravočasnimi meritvami nad »tiho bolezen«

Osteoporozo označujejo strokovnjaki kot »tiho bolezen«. Če je ne iščemo aktivno, je ne bomo zaznali do prvih posledic. Tveganje za zlom in potrebo po zdravljenju bolezni lahko oceni zdravnik predvsem na podlagi meritev mineralne kostne gostote. Ta je že 15 let na voljo tudi v Ambulanti za osteoporozo GAIA MED v postojnskem zdravstvenem domu.

»Dokler ne pride do zloma, osteoporozo ne povzroča težav, zato jo lahko odkrijemo le s pravočasno denzitometrijo,« poudarja **zdravnica, specialistka splošne medicine Karmen Pahor**. Preiskavo opredeljuje kot povsem neškodljivo: »S pomočjo izredno nizke doze rentgenskih žarkov izmerimo mineralno kostno gostoto na treh, če je treba na štirih mestih. Ta so: stegnenica, celotni kolk, področje med prvim in četrtem ledvenim vretencem in nad tretjino koželjnice na podlahti.«

Tveganje za zlom lahko ocenimo tudi sami s pomočjo računalniškega algoritma FRAX, prosto dostopnega

na spletu. Ta upošteva najpogostejše dejavnike tveganja za zlom, kot so: starost, predhodni osteoporozni zlomi, zlomi pri starših, nizka telesna teža, kajenje, pretirano uživanje alkohola, zdravljenje s kortikosteroidi, zgodnja menopavza ter revmatske in druge bolezni. Ogrožene bolnike iščejo tudi s presejanjem v referenčnih ambulantah družinske medicine.

Preprečevanje zlomov je tudi osnovni cilj zdravljenja osteoporozne. »Na razpolago imamo učinkovita in varna sodobna zdravila. Ta zmanjšajo tveganje za zlome tudi za več kot polovico. Zdravila zavrejo razgradnjo

kosti in s tem zmanjšajo izgubo kostne mase, nekatera spodbujajo tudi nastanek nove kostnine,« pojasnjuje Pahorjeva. Ob tem opozarja, da je treba za uspešno zdravljenje zagotoviti tudi redno telesno aktivnost ter zadosten dnevni vnos kalcija in vitamina D. Pomembna je tudi z beljakovinami bogata prehrana. Zdravnica izpostavlja še nujnost preprečevanja padcev, kar vključuje tudi ustreznost prilagoditev domačega okolja.

Delež bolnikov z osteoporozo je glede na starostno strukturo državljanov Slovenije visok. Kot ocenjujejo strokovnjaki, bosta vsaka tretja ženska in vsak peti moški, starejša od 50 let, do konca svojega življenja utrpela osteoporozni zlom. »Prvi znaki bolezni so zlomi pri majhni obremenitvi, kot je na primer zlom pri padcu s stojne višine, pri katerih se zdrava kost sicer ne bi zlomila,« ugotavlja Pahorjeva. Najpogostejši osteoporotični zlomi so zlomi zapestja, vretenc in kolka, pa tudi nadlahti.

V Sloveniji zabeležimo vsako leto približno 16.000 osteoporoznih zlomov. »Še vedno pa je okoli 60 odstotkov bolnic in bolnikov z visokim tveganjem za zlome neprepoznanih,« ocenjuje zdravnica.

V času epidemije koronavirusa je bila kontinuiteta zdravljenja po njenih podatkih okrnjena, čeprav so bolniki lahko dobili oceno tveganja za osteoporozni zlom tudi s telefonskim posvetom pri referenčni sestri in preko FRAX aplikacije. »V tem času je bil dostop do meritev mineralne kostne gostote omejen, vendar lahko zdravnik pri ogroženih bolnikih zdravljenje uvede že pred meritvijo in bolnika napoti na meritve kasneje. To velja še zlasti za bolnike, ki so že doživeli osteoporozni zlom. Pri njih lahko zdravljenje začnemo takoj, tudi brez meritve mineralne kostne gostote, ki je sicer priporočljiva kasneje za spremljanje učinkovitosti zdravljenja,« še pojasnjuje Karmen Pahor.

Mateja Jordan

Turizem na poti digitalne preobrazbe

Postojna je poleg Ljubljane in Kranjske Gore ena od treh slovenskih destinacij, vključenih v projekt Pametne turistične destinacije, ki bo deležnike opolnomočil za podatkovno podprto odločanje na poti digitalne preobrazbe. Postojnska Občina je hkrati prva, ki je v praksi že preizkusila spletno orodje Turism Impact Model (TIM) in tako s selekcijo podatkov začrtala usmeritve za nadaljnje delo. Skupaj z občinama Pivka in Ilirska Bistrica pa bo v projektu Promocija turističnih točk poskrbela tudi za kakovostno fotografsko predstavitev najbolj privlačnih točk destinacije.

Med digitalnimi zgodbami tudi postojnska

Navdihujoče digitalne zgodbe slovenskega turizma so bile v središču dogodka IT-tour na nedavnih Dnevih slovenskega turizma v Laškem. Predstavljenih je bilo 18 primerov dobre prakse s področja digitalizacije, ki so lahko zgled in navdih.

Vodja enote Turizem pri postojnskem Zavodu Znanje Špela Peric je ponosna, da je bila med temi tudi njihova. »Mi smo bili ena prvih destinacij tako v Sloveniji kot tudi v Evropi, ki je dejansko preizkusila model Turism Impact model, spletno orodje, ki vključuje več kot 300 med seboj prepletajočih se indikatorjev. TIM nam je omogočil selekcijo podatkov in bil pomembna usmeritev za nadaljnje delo. Ugotovili smo tudi vse prednosti in slabosti naše destinacije, kar je pomembno spoznanje in izhodišče za napredek,« je delovna orodja pojasnila Periceva, hvaležna za priložnost, ki so jo dobro izkoristili tudi za promocijo.

Postojna, pametna turistična destinacija

S projektom »Pametne turistične destinacije« (Smart Tourism Destinations Project) podpira



V okviru Projekta Promocija turističnih točk nastaja serija fotografij za predstavitevne materiale.

Evropska komisija destinacije EU na njihovi poti k zelenemu in digitalnemu prehodu, katerega cilj je izboljšati pametno in trajnostno upravljanje turizma v EU z obvladovanjem podatkov. To pomeni sposobnost njihovega zbiranja, analiziranja in ponovne uporabe. Med 50 izbranimi evropskimi destinacijami je tudi Postojna.

»Namen tega projekta je ugotoviti, katere podatke sploh potrebujemo, ter pridobiti znanje, kako operirati z njimi in kako jih v dobrobit razvoja turizma implementirati. Izobraževanje poteka preko spleta,« je bistvo operacije na kratko strnila **vodja projekta na Občini Postojna Maja Piškur**.

V izobraževanje sta poleg dveh občinskih sodelavk vključena tudi dva zaposlena v enoti Turizem Zavoda Znanje. Vodja Špela Peric ugotavlja, da sedaj nimajo na voljo neke enotne informacijske strukture, ki bi jim omogočala avtomatsko zbiranje podatkov. »Na koncu pa bomo imeli nek model platforme, kjer bodo podatki na voljo vsakemu, ki jih bo potreboval,« je prepričana.

Ob pomoči tovrstnih orodij omogočajo pametne turistične destinacije lažji dostop do turističnih

nih in gostinskih proizvodov, storitev, prostorov in izkušenj z inovativnimi rešitvami. S tem postane turizem trajosten in dostopen, destinacije pa lahko v celoti izkoristijo svojo kulturno dediščino in ustvarjalnost. S trajnostnim in socialnoekonomskim razvojem se izboljša tudi kakovost življenja lokalnega prebivalstva, to pa se lahko aktivno vključuje v digitalno kulturo, ki se spodbuja na tem območju.

Brezplačne fotografije za promocijo destinacije

Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom je s sredstvi, pridobljenimi na 6. razpisu LAS, oblikovalo projekt Promocija turističnih točk. Skupna operacija občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica je namenjena pripravi kakovostnih fotografij za oblikovanje predstavitevni materialov. Naložbo sofinancirata Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Evropski sklad za regionalni razvoj.

»Ugotovili smo, da nam manjka dovolj kakovostnih fotografij za predstavitev naše destinacije, zato smo k sodelovanju povabili dva priznana fotografa, Jošta Gantarja in Jako Ivančiča. V enem letu bosta posnela naša mesta, znamenitosti, različne dogodke in doživetja v vseh štirih letnih časih, fotografije pa bodo brezplačno na voljo ponudnikom v vseh treh občinah,« bistvo projekta opisuje Špela Peric.

Predloge želenih motivov so pripravili v Visit Postojna, Zavodu za turizem Pivka in TIC-u Ilirska Bistrica, nabor fotografij pa bo nared do naslednjega poletja.

Kot dodaja Maja Piškur, bodo različni ponudniki lahko uporabili te fotografije na spletnih straneh, v katalogih ali kjerkoli drugje. To je še posebej pomembno, ker so kakovostne fotografije za podjetnike predrage, na spletu pa avtorsko zaščitene.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Jaka Ivančič.

Poligon za nova kolesarska znanja in veščine uradno odprt

Nov spretnostni kolesarski poligon za Sovičem je že v lepih oktobrskih dneh razveseljeval kolesarje vseh starosti, na pragu jesenskih počitnic pa sta ga pobudnik projekta Blaž Gavran iz Športnega društva MTB Postojna in župan Igor Marentič na priložnostnem dogodku simbolno predala v uporabo.

Spretnostni kolesarski poligon je namenjen kolesarjem širokega starostnega razpona in veščin. Tri proge v dolžini po 250 metrov so namenjene kolesarjem različnih spretnosti in znanj, posebno mesto za osnovno učenje skokov pa ob pridobivanju kolesarskih veščin omogoča tudi nekaj adrenalinskega doživetja. Športno društvo MTB Postojna je uradno odprte poligona pospremlilo s priložnostno šolo kolesarjenja za najmlajše. Izobraževalne vsebine ter kolesarske tečaje za otroke in odrasle bo organiziralo tudi v prihodnje.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.



Blaž Gavran, pobudnik projekta, je izpostavil osnovna pravila, ki veljajo na spretnostnem kolesarskem poligonu.

60 let organiziranega vijuganja po belih strminah

Postojnski Smučarski klub (SK) Kalič je to jesen obeležil častitljivih šest desetletij delovanja. Člani kluba so se ob obletnici srečali na Kaliču, kjer so organizirali piknik in medgeneracijsko druženje. Za veliko presenečenje je tega dne poskrbel Jure Franko, nosilec prve slovenske in jugoslovanske medalje na zimskih olimpijskih igrah. Na Kaliču je z njimi obujal nepozabne spomine.

Obilica spominov in zgodb se je v 60 letih nabrala tudi v klubu. Zvrstili so se številni člani in stkala so se mnoga prijateljstva, doseženi so bili lepi uspehi. A s smučarjijo, ki danes velja za enega najbolj priljubljenih športov v Sloveniji, so se Postojnčani srečali že veliko prej. Nekoč je namreč veljala za enega cenejših športov; zime so bile dolge in radodarne s snegom, smučarskih terenov v neposredni okolici pa je bilo obilo.

Začetki smučanja na Postojnskem sežejo v čas po I. svetovni vojni. Kot so pred leti pripovedovali stari Postojnčani, ni bil prvi, ki se je okrog leta 1920 začel ukvarjati s tem športom, domačin, temveč v Postojno priseljeni notar dr. Franc Penko. Nad smučanjem so se takrat navdušili tudi nekateri domačini. V času med obema vojnama naj bi ob nedeljah vozil iz Trsta v Postojno celo poseben smučarski vlak. Smučarji turisti so smučali po ternih Javornika, Lovrenca, v Konki in Šanghaju, smučanje pa je pritegnilo vedno več domačinov (Vladimirja Paternosta, Evgena Voliča in Marjana Garzarollija), nekoliko kasneje tudi brata Vilka in Klavdija Kledeta, Janka Severja, Josipa Gombača in še nekatere.

Prvo organizirano obliko smučarske dejavnosti na Postojnskem pomeni ustanovitev Samostojne smučarske sekcije v sezoni 1945/46. Vanjo je bilo vključenih okrog 20 alpskih smučarjev, smučarjev tekačev in skakalcev. To obdobje zaznamuje izredna zagnanost članov, čeprav so delovali v zelo skromnih razmerah. Od leta 1948 so smučarji delovali kot sekcija Športnega društva Železničar, kasneje pa so prešli pod okrilje Telovadnega društva Partizan in nato Planinskega društva Postojna. Samostojni **Smučarski klub Nanos** je bil ustanovljen leta 1962. Takrat se je dvignilo število članov, razvila se je tudi tekmovalna vrsta. Ta je kasneje nudila bazo za strokovni kader oz. učitelje smučanja. Ob alpski sekciji sta delovali še sekciji za skoke in tek. Klub je med zimskimi počitnicami organiziral smučarske tečaje na Jeršicah, v Konki in Šanghaju, ob pomanjkanju snega pa so tečajnike odpeljali na Črni vrh nad Idrijo. V prvem desetletju sta klub vodila **Miro Golob** in **Peter Habič**, njuni nasledniki pa so bili **Peter Štefin**, **Igor Jošt**, **Miro Albreht**, **Andrej Ogrizek**, **Miran Lapanja** in **Peter Čigon**. Zadnja dva mandata ga vodi **Alenka Bratož**, prva ženska med predsedniki.



Člani tekmovalne vrste SK Kalič Postojna so se januarja letos v Kranjski Gori predstavili v novih tekmovalnih dresih.

Po desetletju delovanja se je 140-članski klub preimenoval v **Smučarski klub Postojna**. Upravni odbor kluba je v tem obdobju pripravil smel program dela (vzgoja tekmovalnega kadra in udeležba na tekmovanjih, organizacija dejavnosti skozi vse leto, strokovno izpopolnjevanje kadrov, pridobivanje novih članov ...) in se še posebej zavzel za ureditev smučišča v neposredni bližini Postojne. V sezoni 1973/74 so začele obratovati naprave na Kaliču, v Postojni pa so se povečale možnosti za razvoj množičnega in tekmovalnega smučanja. Tekmovanja za Notranjski pokal so uvedli v sezoni 1975/76, na Kaliču pa so se odvile tudi mnoge šolske, občinske, klubske in sindikalne tekme ter tečaji. Pod pokroviteljstvom THP Postojnska jama je bilo leta 1976 organizirano tekmovanje za Pokal Kaliča. Klub se je leta 1991 ponovno preimenoval, takrat v **Smučarski klub Kalič Postojna**. Zaradi zim, ki so bile s snegom vse bolj skope, so v 90. letih izvajali treninge na znanih slovenskih smučiščih, zamrle so tekme za Notranj-

ski pokal (ponovno so jih obudili v sezoni 1999/2000), otrok oziroma tekmovalcev je bilo manj. V sezoni 2008/09 je klub prvič organiziral tekmo za Primorski pokal. V spomin na preminulega člana so jo poimenovali Tekma za Miškov pokal.

Od začetka novega tisočletja so načrti SK Kalič usmerjeni v delo alpske šole (namenjena je otrokom, ki jemljejo smučanje kot zabavno dopolnilno dejavnost v zimskem obdobju) in tekmovalne sekcije ter organizacijo smučarskih tečajev za otroke (pomenijo možnost za pridobitev novih članov in s tem širitev baze kluba) in odrasle. V okviru alpske šole organizirajo športno gibalne dejavnosti, šoli smučanja in rolanja, družinsko vikend smučarjijo in poletni počitniški kamp v Savudriji. Program članov tekmovalne sekcije pa poleg suhih treningov v telovadnici, rolanja, kolesarjenja in pohodov obsega še treninge na snegu in seveda tekme (za Notranjsko-primorsko regijo, Primorski smučarski pokal in tekme na državnem nivoju).

Besedilo: Alenka Čuk; fotografiji: arhiv kluba.



Več kot 210 otrok iz Postojne in okolice se je februarja 1978 udeležilo smučarskega tečaja na Kaliču. Organiziral ga je SK Postojna, vodja tečaja je bil Anton Slatinek.

Društvo učiteljev smučanja Postojna in Smučarski klub Kalič organizirata **sejem rabljene smučarske opreme**. Ta bo v Gasilskem domu Postojna **v petek, 2. decembra, od 16. do 19. ure in v soboto, 3. decembra, od 9. do 19. ure**. Sprejem opreme je samo v petek, 2. decembra. Organizirano bo svetovanje učiteljev smučanja.

Cerkev sv. Urha na Velikem Ubeljskem

Cerkev sv. Urha stoji na privzdignjenem zemljišču sredi vasi, obzidana s kamnitim zidom. Na severni strani so pred nekaj leti porušili hišo pod obzidjem, saj je bila v zelo slabem stanju, in zid s kovinsko ograjo postavili na novo. Na prostoru, kjer je nekdaj stala hiša, je sedaj parkirišče. V obzidje vodita dva vhoda s kamnitimi stopnicami – z vzhodne in zahodne strani.

Pri cerkvi je bila kuratna kaplanija, verjetno ustanovljena leta 1759. Leta 1947 so cerkev povzdignili v župnijsko. Župnija je zajemala vasi Veliko in Malo Ubeljsko, Razdrto, Strane, Brezje in Mala Brda. Leta 2017 (po 70 letih) je bila skupaj s številnimi drugimi župnijami v koprski škofiji ukinjena in pridružena župniji Hrenovice, kamor je spadala do 1947. Cerkev se prvič v pisnih virih omenja okrog leta 1665.

Zunanjščina cerkve

Cerkev je orientirana proti vzhodu. V tlorisu si sledijo prezbitერიj z zakristijo na severni strani, ladja in tej prizidan zvonik. Posebnost cerkve je, da zvonik ni na sredini pročelja, temveč na levi strani. Sezidan je bil že leta 1616, okrepljen s kamnitimi šivanimi robovi. V pritličju je na vzhodni strani polkrožno zaključen portal. Osterenje zvonika zaključuje kamnit konzolni zidec. Nad njim se dviga pločevinasta streha z obliko rahlo zaobljene piramide. Na vrhu strehe, prenovljene v letu 2015, sta kovinsko jabolko in dvojni križ.

Na južni strani zvonika so strme kamnite stopnice, ki vodijo na pevski kor, varovane z novejšo



Cerkev sv. Urha stoji sredi vasi na obzidanem dvignjenem zemljišču.

ograjo iz kovine. Sredi pročelja je vrh stopnic v steno vzdani kamnit polkrožen portal z vklesano letnico 1778. Robovi pročelja so okrepljeni s kamnitimi šivanimi robovi. Vhodna lopa pod zvonikom se nadaljuje v kamnit portal, ki pelje v ladjo.

V južno steno ladje sta vzdani dve pravokotni okni s kamnitim okvirjem in varovani s križi. V prezbitერიju, ki je ožji od ladje in je triosminsko zaključen, sta v severno in južno steno vzdani enaki okni kot v ladji. Prezbitერიj obtekatata kamnit talni zidec in kamnit konzolni podstrešni zidec. Leta 1853, ko so v notranjosti popravljali obok, so stene prezbitერიja povezali z železnimi vezmi, saj je bilo zelo nevarno, da se bo ta podrł (ker je bil zelo razpokan). Zakristija je bila cerkvi prizidana leta 1785. V vzhodno steno je vzdano kvadratno okno s kamnitim okvirjem (zaznamovano z letnico 1661), nad njim je polkrožna lina. Včasih je bil poleg okna tudi pravokoten portal, ki pa so ga zazidali in ga nato napravili na zahodni strani, tako kakor je zdaj. Streha zakristije »se nadaljuje« iz strehe prezbitერიja. V severno steno ladje je vzdano pravokotno okno s kamnitim okvirjem, na prekladi ima vklesano letnico 1762.

Notranjščina cerkve

Skozi vhodno lopo pridemo pod pevski kor iz leta 1778. Ta sloni na stebrih in arkadah. Ograja in arkade so okrašene z rastlinskimi okraski v črno-rdeči barvi. Ladijsko osterenje zaključuje kamnit profiliran zidec, nad njim se dviga banjast obok, okrašen s štukiranimi okvirjema. Ladja je dolga 11,75 m, široka 7,5 m in visoka okrog 7 m. V prezbitერიj, ki je od ladje višji za stopnico, vodi kamnit slavolok iz 1747. Tudi prezbitერიj pokriva banjast obok, zgrajen na novo leta 1853. V dolžino meri 5,20 m, v širino 5,60 m, visok je okoli 5 m. V zakristijo vodi kamnit pravokoten portal z letnico 1785. V kotu stoji novejša peč, prenovljena leta 2020, ko so pod cerkvenimi klopami naredili nov pod in namestili radiatorje.

Cerkev ima danes tri oltarje: sv. Urha, sv. Ane in sv. Jožefa. Veliki oltar iz črnega in belega marmorja je od ladje višji za dve stopnici. Sredi oltarja visi slika sv. Urha neznanega avtorja. Na menzi je tabernakelj iz raznobarnega marmorja. Oltar zagotovo ni bil prvotno narejen za ubeljsko cerkev. Ljudsko izročilo nam pove, da je nekdaj stal na Sveti Gori nad Solkanom. Ko je cesar Jožef II. ta samostan in cerkev zaprl, so enega od oltarjev pripeljali sem. Stranska oltarja sta bila narejena kot par. Menza je pri obeh iz raznobarnega marmorja, stebri pa so črne in oranžne barve. Avtor lepo ohranjenih slik v oltarjih je slovenski slikar Valentin Metzinger. Sklepamo lahko, da sta bila tudi ta dva oltarja pripeljana od drugod, saj je Valentin Metzinger umrl leta 1759, oltarja pa sta na Ubeljskem zaznamovana šele okrog leta 1800. V oltarju sv. Ane visi slika Sv. Ana uči Marijo brati, v oltarju sv. Jožefa pa slika sv. Jožefa z Jezusom.

Po 2. Vatikanskem koncilu (1962) mora biti v cerkvi daritveni oltar, na katerem se daruje maša. Narejen je iz stare kamnite obhajilne mize. Iz preostalih stebrov so kasneje naredili tudi ambon.

Križev pot na ladijskih stenah je delo Goetzlove delavnice. Pod korom je nameščena spovednica. Na zidu visi kovinsko misijonsko razpelo v spomin na sveti misijon iz leta 1965.

V zvoniku visijo trije zvonovi. Starejši je iz leta 1763 in ima napis: Sv. Marija, prosi za nas! Na njem sta podobi Matere Božje in sv. Urha. Ta je edini ostal v zvoniku po 2. svetovni vojni, ko so Italijani vzeli večji in manjši zvon. Oba sta bila na novo kupljena leta 2018. Takrat so v zvoniku zamenjali staro nosilno konstrukcijo in namestili nova zvonova. Vsi trije so danes uglašeni v motiv Paternoster, kar pomeni, da se trije zvonovi med seboj glasovno razlikujejo za cel ton. V ubeljskem zvoniku so tako uglašeni v tone B₁, C₂ in D₂.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.



Osrednji oltar sv. Urha.



Helena Posega Dolenc

V Šolskem centru Postojna imajo v novem šolskem letu vrsto razlogov, da se s ponosom pomudijo pri mejnikih preteklosti in se z optimizmom zazrejo v prihodnost. Sredi decembra bodo z dnevom odprtih vrat in priložnostno razstavo zaznamovali 40-letnico odprtja novega šolskega kompleksa na Špicah. Številne generacije dijakov in profesorjev so v štirih desetletjih upravičile zaupanje skupnosti in vseh zaslužnih za izgradnjo stavbe. Mogočna stavba na mestnem pobočju simbolizira znanje kot temelj napredka lokalne in širše skupnosti. Stavba je z novimi naložbami še nekajkrat spremenila svojo podobo. Po zaslugi vodstva šole in učiteljskega zbora pa vedno znova prihajajo tudi novi programi, vsebine in projekti. Zidovom so pravo življenje vdahnile generacije dijakov – ne le z mladostnim vrvežem, ampak tudi z rezultati, uspehi, priznanji, odmevnimi projekti ... V letošnjem letu mineva tudi 20 let, odkar se je Srednji šoli pridružila Višja strokovna šola. Pika na i pa je še nov program predšolske vzgoje, s katerim je Šolski center Postojna vstopil v novo šolsko leto. Dovolj razlogov torej, da smo se na obisk tokrat povabili k direktorici Šolskega centra Postojna in ravnateljici Srednje šole Postojna Heleni Posega Dolenc. Tudi njena ravnateljska pot je dolga, saj je v vlogi prve odgovorne za vsebinske in materialne pogoje delovanja šole že četrti mandat. Te vloge nima le na šoli. V lokalnem okolju jo pač zaznamo kot ravnateljico tudi ob povsem vsakdanjih srečanjih izven šole. Vendar smo se v pogovoru dotaknili še njenega povsem osebnega življenja in tistih radosti, ki jo izpolnjujejo in osrečujejo.

■ **Obletnice so priložnost, da se odprtih oči ozremo v preteklost in ozavestimo mejnike na poti posameznika ali skupnosti. Verjetno bi v redkokateri sredini našli toliko spominov in doživetij, kot jih generacijam mladih prinese šola v domačem kraju.**

Spomini na srednješolska leta tako dijakov kot profesorjev se nizajo že od leta 1945, ko je v Postojni zaživela Gimnazija. Vsaka generacija doda v obsežno knjigo spominov nove zgodbe, doživetja, uspehe ... Verjetno je vsakemu ljubo, da je bil del te skupnosti.

■ **Zdi se, da se pogosto premalo zavedamo pomena srednjega in višjega šolstva v domačem kraju.**

Morda se včasih lokalna skupnost res premalo zaveda pozitivnih vidikov izobraževalnih ustanov v domačem kraju. Šola namreč ne zaznamuje le posameznika in skupin, ampak sooblikuje utrip lokalne skupnosti, njen razvoj ter kulturno, športno in družabno življenje. Postojna je izobraževalno središče naše regije in to utrjuje njen pomen v slovenskem prostoru. Razvoj srednjega in višjega šolstva gre z roko v roki s potrebami gospodarstva in skupnosti. Naši izobraževalni programi in dejavnosti naših podjetij nazorno kažejo povezanost. Ta pomen je še večji v času velikih težav z zagotavljanjem ustreznega usposobljenih kadrov. Šolanje v domačem kraju ima za mlade ljudi veliko prednosti: šola jih povezuje, prispeva k socializaciji in njihovi vključenosti v skupnost.

■ **Postojnska gimnazija si je že v preteklosti utrdila mesto med najboljšimi slovenskimi gimnazijami. Kje je danes Srednja šola Postojna?**

Najbolj verodostojen pokazatelj uspešnosti so rezultati. Naši dijaki vsako leto na splošni in poklicni maturi presegajo rezultate slovenskega povprečja. To je nedvomno dokaz kakovosti, saj so kriteriji enaki za celo Slovenijo. Uspešni so tudi na tekmovanjih z različnih področij, v interdisciplinarnih in mednarodnih projektih ... Mislim, da smo upravičeno lahko ponosni na njihove dosežke, po katerih posegajo ob podpori svojih učiteljev in mentorjev.

■ **Že četrti mandat ste na čelu več kot 1000-članske skupnosti učiteljev, dijakov, rednih in izrednih študentov. Izzivov verjetno nikoli ne (z)manjka?**

Ne, nikoli (smeh). Šolski center je s 760 dijaki, 260 študenti, 70-članskim učiteljskim zborom pa še izrednimi študenti in vsemi, ki se vključujejo v izobraževanje odraslih, organizacijsko zahteven sistem. Vodenje je zahtevno tudi zato, ker ima ena oseba vlogo ravnatelja in direktorja. To terja veliko dejavnosti, osredotočenosti na cilje in iskanje ravnovesja. Pokrivamo namreč celoten spekter izobraževalnega sistema. V srednji šoli izvajamo programe: gimnazija, ekonomski tehnik, v okviru strojne šole programe strojni tehnik, strojni tehnik PTI, oblikovalec kovin – orodjar, avtoserviser in pomočnik v tehnoloških procesih, v Ilirski Bistrici pa programa gimnazija in tehnik računalništva. Letos imamo v Postojni še nov program – predšolska vzgoja. V okviru višje šole izobražujemo poslovne sekretarje, inženirje strojništva ter inženirje gozdarstva in lovstva. Za tako raznolik sistem je treba zagotoviti ustrezne pogoje dela, hkrati pa poskrbeti za kakovost in dobro organizacijo. Velik izziv je tudi klima v kolektivu. Delo učiteljev ni enostavno, saj prehajajo med različnimi programi, dijaki in lokacijami, kar zahteva veliko prilagajanja. Hitre tehnološke in družbene spremembe pa nas po drugi strani spodbujajo, da smo ves čas zazrti v prihodnost, saj terja nova znanja, kompetence in poklice.

■ **Kakšni so spomini na začetke ravnateljstva?**

K odločitvi, da leta 2004 kandidiram za mesto ravnateljice, je s spodbudami bistveno pripomogel moj predhodnik Danijel Mislej Miso. Po 20 letih ravnateljstva se je odločil, da poklicno pot zaključi v razredu. In tako je do upokojitve poučeval. Bil je odličen ravnatelj, in zavedala sem se, da bo zelo težko stopiti v njegove čevlje. Nikoli ni poskušal vsiljevati svojih idej, pač pa mi je vedno pomagal z nasvetom, ko sem ga prosila. Bil mi je v veliko oporo, za kar sem mu zelo hvaležna. Po drugi strani pa sem stopila na čelo kolektiva, v katerem so bili tudi moji nekdanji profesorji in

profesorice, kar ni bilo enostavno. Ampak življe-
nje nas hitro postavi na trdna tla in meni je po
treh mesecih namenilo kar velik izziv, saj nam je
neurje uničilo streho šole.

■ Ste kdaj obžalovali svojo odločitev?

Odločitev je bila prava, ne nazadnje vztrajam že
toliko časa. Bom pa vesela, ko v naslednjem letu
zaključim mandat in sklenem ta del moje karier-
ne poti.

■ Vaša pot do pedagoškega poklica ima še nekaj odcepov, mar ne?

Na postojnski gimnaziji sem bila v prvi generaciji
dijakinj, vpisanih na sveže uvedeno pedagoško
smer. Verjetno je bil to poskus za širitev mreže
pedagoških oddelkov, a se je kmalu zaključil. V
tretjem letniku nismo imele več možnosti nada-
ljevanja šolanja na pedagoški smeri v Postojni.
Večina nas je sprejela odločitev, da nadaljujemo
šolanje doma, na splošni gimnaziji, nekatere so-

■ So vam izkušnje iz gospodarstva koristile?

Že na začetku so bila na primer zanimiv izziv
učna podjetja. To je bil nov način izobraževanja,
dijaki so pridobivali znanja in praktične izkušnje
s področij prodaje, financ, marketinga, nabave ...
Izkušnje so mi seveda zelo koristile.

■ Pogrešate delo v razredu?

Poučevanje je moja strast. Že od malih nog sem
se postavljala v vlogo učiteljice, pri učenju sem
pomagala dve leti mlajšemu bratu, sošolkam,
sošolcem ... In tudi v času ravnateljstva sem
še vedno v razredu oziroma predavalnici. Na
Višji strokovni šoli predavam o poslovnem ko-
municiranju in vodenju. Bila sem tudi mentori-
ca ravnateljem začetnikom.

Šola ne zaznamuje le posameznika in skupin, ampak sooblikuje utrip lokalne skupnosti, njen razvoj ter kulturno, športno in družabno življenje.

■ Ob katerih mejnikih bi se pomudili v obdo- bju svojega vodenja šole?

Najprej moram poudariti, da brez dobrega kolek-
tiva ne bi bilo niti rezultatov niti napredka. Naša
šola napreduje po zaslugi kompetentnega in so-
delovalnega kolektiva. Z velikim spoštovanjem
pa se oziram tudi na delo vseh generacij v skoraj
80-letni zgodovini šole. Začetek mojega prvega
mandata, leta 2004, je zaznamovalo odprtje di-
slocirane enote gimnazije v Ilirski Bistrici, v šol-
skem letu 2009/10 smo uvedli program tehnik
računalništva. Po večletnih prizadevanjih šole
smo se sredi septembra 2017 veselili odprtja Izo-
braževalnega centra sodobnih tehnologij. Z njim
smo pridobili pogoje za kakovostno izvedbo pro-
grama strojništvo. Kot sem že omenila, smo letos
uvedli tudi program predšolska vzgoja. Na Višji
strokovni šoli se je programu poslovni sekretar,
ki ga izvajamo od leta 2003, v letu 2006 pridru-
žil program strojništvo, jeseni 2009 še program
gozdarstvo in lovstvo. Ne morem pa zaobiti niti
obdobja epidemije covid-19, saj je zelo zazna-
movala naše delo in odnose. To obdobje ni bilo
enostavno. Hitro smo se morali odzivati na nove
razmere in pohitriti napredek uporabe informa-
cijsko-komunikacijskih tehnologij.
Med pomembnejšimi naložbami izpostavljam
energetsko sanacijo šole ter obnovo športne
dvorane in strojne delavnice.

■ Na kaj ste še posebej ponosni?

Ko sem postala ravnateljica, se mi je zdelo po-
membno, da smo z različnimi projekti vpeti v med-
narodno okolje. Mladi pridobijo z vključitvijo v
mednarodne projekte dragocene izkušnje, po-
vezane z življenjem in delom v tujini, spoznajo
nove kulture in ljudi ter si širijo obzorje. Na tem
področju smo naredili velik korak. Gimnazijci se
že v drugem letniku vključijo v interdisciplinarni
sklop kot del izobraževalnega programa, in v tem
se ločimo od ostalih gimnazij. Strokovnim šolam
omogočamo prakso v tujini, od leta 2008 jo je
opravilo že okrog 500 dijakov. Vključujejo se tudi
učitelji, kar vpliva na njihov karierni razvoj.

šolke pa so se odločile, da ga nadaljujejo na lju-
bljanski pedagoški šoli. Najprej sem razmišljala o
študiju jezikov in pedagoškem delu, a v četrtem
letniku sem se odločila za ekonomijo. V podjetju
Transavto sem dobila štipendijo in se po diplo-
mi tam zaposlila. Moja druga zaposlitev je bila v
podjetju Mercator Nanos. V gospodarstvu sem
bila devet let. V prvi polovici devetdesetih je Mer-
cator Nanos doživel transformacijo in zaposleni
smo iskali vsak svoje priložnosti. Odločila sem se
za novo področje. Leta 1994 se je ekonomska
šola v Postojni razširila na več oddelkov, posledično
so potrebovali tudi ekonomiste za peda-
goško področje. Tako sem 1. septembra prišla na
šolo. Pridobiti sem morala še pedagoško-andra-
goško izobrazbo, da sem formalno izpolnjevala
pogoje.

■ In tako se vam je uresničila želja iz mladih let. Kakšen je bil prehod iz pisarne v razred?

Nisem načrtovala, da bom nadaljevala karierno
pot v šolskem sistemu, a ponudila se je prilo-
žnost in zgrabila sem jo. V življenju namreč ne
obupujem, nikoli ne vržem puške v koruzo. Za-
vedam pa se, da z glavo skozi zid ne gre. Človek
mora imeti ideje in vedeti, kaj bi rad. Potem pride
tudi priložnost in takrat jo je treba izkoristiti.
Prehod iz pisarne v razred je bil zanimiv. To je
bilo med drugim soočenje z dejstvom, da dijaki
in dijakinje dajejo sicer vtis odraslih oseb, vendar
so še v obdobju, ko zorijo. Vesela sem bila, da
sem se vrnila v šolo, na katero me vežejo mno-
gi lepi spomini na gimnazijska leta. In bila sem
hvaležna, da me je kolektiv lepo sprejel. To, da se
človek počuti sprejetega, je za vzdušje v kolekti-
vu zelo pomembno. Dobila sem vso podporo in
pomoč. Tudi danes prevladujeta v kolektivu so-
delovalno vzdušje in dobra klima, kar se mi zdi
najpomembnejše. To velja gojiti še naprej.

■ Koliko let ste poučevali?

V razredu sem bila 10 let, že od samega začet-
ka tudi razredničarka, v šolskem letu 2003/04 pa
tudi pomočnica ravnatelja.

■ Zakaj po vašem mnenju učitelj danes ni tako spoštovan, kot je bil nekoč?

Pedagoško delo je poklicanost; tisti, ki ga izbe-
re, se mora čutiti poklicanega, da ga opravlja.
Ko se mlad človek odloča za poklic učitelja, je
njegova predstava lahko zelo drugačna od re-
alnosti. To delo je zelo zahtevno, zdi se, da v
sodobnem času vedno bolj. Mislim, da je delo
učitelja manj spoštovano zato, ker se je spre-
menil odnos do tega poklica. V očeh javnosti
se je neupravičeno zmanjševala njegova vlo-
ga, problematiziralo njegovo delo in obseg. Na
drugi strani so učitelji na začetku poklicne poti
zelo slabo plačani. V obdobju epidemije in šol-
lanja na daljavo so sicer mnogi starši ugotovili,
kako zahtevno je to delo, vendar v družbi še
ni opaznih premikov. Pri tem poklicu smo zelo
izpostavljeni, a če se v njem najdeš, vendarle
prinaša veliko lepega.

■ Kako preživljate tiste trenutke, ki so le vaši?

Zelo uživam v vlogi none. Imam tri vnuke in
vnukinjo. Vsi trije sinovi z družinami živijo v
Ljubljani, vendar izkoristim vsako priložnost za
naša druženja.
Vedno sem rada potovala, do zdaj sicer bolj po
Evropi, v kakšne eksotične kraje se še nisem
podala. Imela sem srečo, da sem tudi v okviru
mednarodnih projektov mobilnosti spoznavala
nove države, kolege iz tujine in delovanje šol-
skih sistemov. Tudi to je prednost mojega dela.
Rada berem, najraje leposlovje. Odzovem se
vabilu lokalnih organizatorjev na gledališki
abonma, koncerte, festivale ... in tudi na ta na-
čin izkažem spoštovanje njihovim prizadeva-
njem za kulturni utrip. K sprehodom me spodbu-
ja kuža, sprehajalne poti pa imam tako rekoč
na dlani, saj živimo pod Sovičem. Rada tudi
vrtnarim, delo z zemljo me sprošča. Želim pa si
še, da bi imela več časa za poglobljanje znanja
tujih jezikov.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna

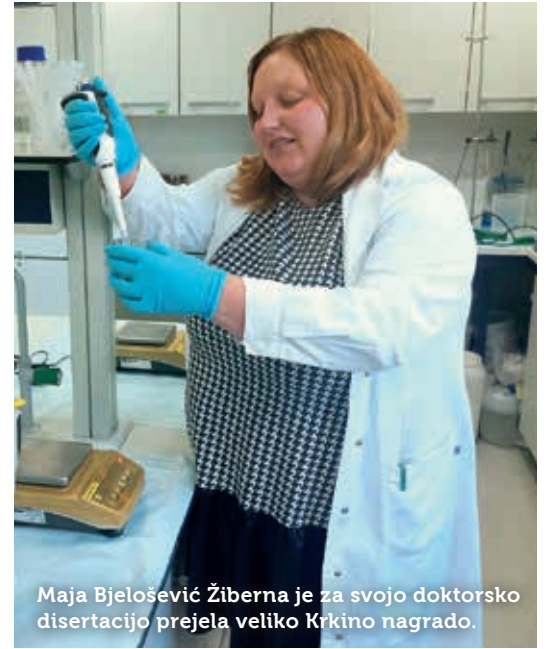
Velika Krkina nagrada za Majo Bjelošević Žiberna

Vedno smo ponosni, kadar mladi raziskovalci dosegajo bleščeče uspehe, še toliko bolj, kadar so iz naših krajev. Ena izmed njih je Postojnčanka Maja Bjelošević Žiberna, doktorica znanosti, ki se je zapisala farmaciji in je nedavno prejela veliko Krkino nagrado.

Svoj študij je začela na Univerzi v Ljubljani, Fakulteti za farmacijo, smer Laboratorijska biomedicina, nadaljevala na magistrski stopnji in zaključila z doktoratom iz biomedicine. Tudi karierno pot si ustvarja na Fakulteti za farmacijo, in sicer na Katedri za farmacevtsko tehnologijo. Najprej je delala kot strokovna sodelavka, nato kot raziskovalka, zdaj je asistentka. Tudi v prihodnje želi ostati na fakulteti in nadaljevati raziskovalno in pedagoško delo ter ostati zvesta slovenski znanosti.

Njeno primarno področje raziskovanja zajema razvoj in vrednotenje formulacij z biološkimi zdravilnimi učinkovinami ter optimizacijo tehnoloških procesov za proizvodnjo bioloških zdravil in njim podobnih. Tovrstna tematika jo je podrobneje zanimala že med študijem, tako ni bilo dileme o tem, ali bi sodelovala v raziskovalnem delu.

Svet Sklada Krkinih nagrad je letos razpisal že 52. Krkine nagrade za mlade raziskovalce. Nanj se je s svojo doktorsko disertacijo prijavila tudi Maja in prejela veliko nagrado. Ob podelitvi je povedala, da je nagrada potrditev njenega dosedanjega dela, pa tudi čast in odgovornost za njena prihodnja znanstvena prizadevanja. Izpostavila je, da je nagrada rezultat skupinskega dela več znanstvenikov Katedre za farmacevtsko tehnologijo in širše ter kakovostnega mentoriranja. Mladim raziskovalcem pa sporoča: »Vedno delujte z mislijo na sočloveka in bodite pri raziskovanju vztrajni. Sanjajte in sanjam sledite.«



Maja Bjelošević Žiberna je za svojo doktorsko disertacijo prejela veliko Krkino nagrado.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Maje Bjelošević Žiberna.

O Istrabenzu in istrabenzovcih

Potem ko je razstava »Od ISTRABENZA do ISTRABENZA: 1948–1996« že zaokrožila po treh obalnih mestih in Pivki, smo jo na ogled postavili tudi v Notranjskem muzeju Postojna. Na odprtju 20. oktobra so bili z nami avtorji, sodelavci Pokrajinskega arhiva Koper (PAK), in njihovi zunanji sodelavci.

Razstava predstavlja eno nekoč pomembnejših primorskih, kasneje tudi slovenskih gospodarskih podjetij, koprski Istrabenz. Podjetje, ustanovljeno 28. oktobra 1948 z odločbo Vojaške uprave Jugoslovanske armade, je bilo v povojnem času ne le ponos Koprja, temveč tudi slovenske Istre. V obdobju svoje največje rasti je imelo po celotni Jugoslaviji preko petdeset bencinskih servisov in je zaposlovalo okrog 500 ljudi. Zgodovina podjetja je po zaslugi vseh sodelujočih ujeta tudi med platnice istoimenske publikacije. Ta je bila prvič javno predstavljena v Postojni. Razstava in publikacija predstavljata dejavnost in poslovanje Istrabenza od ustanovitve do zaključka njegovega lastninskega preoblikovanja. Zakonodajni okvir o obravnavi arhivskega gradiva iz gospodarstva ter področje kadrovske in prostorske problematike arhivov, predvsem pa razloge, zakaj v PAK ne hranijo arhiva Istraben-

za, je predstavila **direktorica arhiva mag. Nada Čibej**. **Dr. Jedert Vodopivec Tomažič**, **dolgoletna sodelavka Arhiva Republike Slovenije** in pobudnica projekta »Istrabenz«, je avtorica razstave in urednica publikacije. Osvetlila je ozadje nastanka tega projekta in predstavila dokaj težavno iskanje drobcev arhivskega, slikovnega in spominskega gradiva, kar se slej ko prej izraža v publikaciji in na razstavi. Glede na to, da arhiva Istrabenza praktično ni oziroma so ohranjeni le fragmenti ali kopije dokumentov v sklopu drugih arhivskih fondov, so želeli sodelujoči v projektu ohraniti tisto, kar se je še dalo ohraniti. Ker se niso mogli dovolj opreti na arhivske vire, so si pomagali še z ustnimi. Našli so stike z nekdanjimi zaposlenimi in drugimi posamezniki, povezanimi s podjetjem, ter z njihovimi pričevanji in gradivom bistveno obogatili publikacijo. Ta pričevanja je pripravil, uredil in na dogodku predstavil **Ivan Simčič**, **kustos zgodovinar v Pokrajinskem muzeju Koper**.



Postojna, zaposleni na bencinskem servisu na Ravbarkomandi okoli leta 1970. Od leve proti desni: Franc Urbas, Leopold Bole, Anton Požar in Jože Debevec.

Razstavo v Notranjskem muzeju dopolnjuje gradivo, ki ga hrani **družina Antona Vodopivca** (rojena v Petelinjah), direktorja Istrabenza med letoma 1951 in 1974. Obogatena pa je tudi z gradivom, ki so ga muzeju prijazno darovali oziroma posodili nekdanji postojnski istrabenzovci. Koprski Istrabenz je želel v 60. letih omrežje svojih bencinskih črpalk in servisov zaradi vedno številnejšega motornega prometa razširiti po vseh primorskih občinah. V Postojno, kjer je dolga leta obratovala le Petrolova črpalka, mu sprva ni uspelo prodreti. Po nekajletnemu trudu se je to zgodilo sredi maja 1968. Črpalko in servis je tik ob takrat glavni cesti Ljubljana–Postojna na Ravbarkomandi zgradi-

lo domače podjetje »Gradnje«. »Koristna pridobitev je vsekakor v prid naglo se razvijajočemu turizmu, ki teče skozi Postojno proti morju,« so takrat zapisale *Primorske novice*. Svoje spomine na ta bencinski servis je na odprtju delil z obiskovalci **Emil Gec**. V podjetju Istrabenz se je zaposlil v zgodnjih 70. letih. O tem primorskem paradnem konju pa so spregovorili še dolgoletni računovodja **Fabio Ivančič**, vodja maloprodaje **Lucijan Valtovec** in **Henrik Gruden** iz Trsta, nečak prvega direktorja Istrabenza Angela Grudna.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv Andreja Korena.

PIP: »Za svoje poslanstvo smo pripravljene narediti veliko«

Podjetniški inkubator Perspektiva (PIP) je v sodelovanju z Občinama Postojna in Pivka zasnoval program usposabljanja podjetnikov začetnikov pod nazivom Biznis in PIP. Med enajstimi novimi podjetniškimi zgodbami sta strokovni komisiji na zaključnih dogodkih 9. in 10. novembra najbolj prepričala Luka Volk in Anita Urbančič. Letošnje leto si bodo v PIP zapomnili tudi po nacionalni nagradi osnovnošolskih podjetniških skupin in vzpostavitvi regijske mreže šolskih mentorjev, ki skupaj s svetovalci inkubatorja PIP-a spodbujajo podjetniško aktivnost mladih.

Vodja PIP-a dr. Jana Nadoh Bergoč se skupaj z ekipo veseli novih dosežkov. »Kažejo se tudi že rezultati, za katere trdo delamo od 2020 naprej. Mrežni inkubator smo nadgradili tudi z odprtjem novih enot v občinah Postojna, Pivka in Bloke. Štejemo vedno več članov, zdaj skupaj presega 50. Letno ustanovimo približno 10 novih podjetij, v zadnjem letu pa je med njimi kar sedem takih, ki napovedujejo nove zaposlitve,« našteva vodja. Po njenem mnenju to dokazuje, da jim je uspelo vzpostaviti ključne mehanizme, ki podpirajo razvoj novih podjetij in njihovo dobro poslovanje tudi po ustanovitvi.

Biznis in PIP

S šesttedenskim programom Biznis in PIP so snovalci želeli spodbuditi zagon mladih podjetij, saj se ta običajno srečujejo s številnimi ovirami. Na zaključnem izboru v Postojni se je predstavilo pet podjetnikov: **Metka Mikuletič** z idejo nizko-serijskih zbirateljskih kosov nakita za moške v obliki unikatnih manšetnih gumbov, **Denis Vitez** s platformo za upravljanje s pametnimi inštalacijami v domovih, **Sanja Guček** s programom za psihoterapevtsko pomoč, **Polona Senčar Otoničar** s celovito rešitvijo za prenovu doma in **Luka Volk**, ki v okviru podjetja XPATH CNC machines razvija in izdeluje 3-osne CNC stroje. Strokovna komisija v sestavi podjetnice **Ajde Novak**, **Kristine Kalister** z **Občine Postojna** in **Ane Širca**, predstavnice **Mrežnega podjetniškega inkubatorja Perspektiva**, je prav zadnjo poslovno idejo prepoznala kot najobetavnejšo.

Luka Volk iz Ilirske Bistrice s sodelavcem že vodi mlado podjetje in razvija manjše, računalniško krmiljene CNC stroje, uporabne za rezanje, graviranje ali rezkanje najbolj kompletnih, natančnih in zahtevnih produktov vseh mehkih materialov.

»Naše mikro podjetje je v programu pridobilo veliko potrebnega znanja. Z denarjem, ki smo ga prejeli, bo razvoj podjetja nekoliko hitrejši, s podporo



Komisija je kot najobetavnejšo prepoznala idejo Luke Volka, ki v okviru podjetja XPATH CNC machines razvija in izdeluje manjše, računalniško krmiljene CNC stroje.

v obliki mentoriranja pa lažji,« je ob razglasitvi povedal Luka Volk, ki bo v kratkem odprl podjetje v Postojni.

Komisija je sicer ocenila, da so vse podjetniške ideje inovativne, imajo tržni potencial, so izvedljive, imajo širši pomen za družbeno okolje ter prispevajo k razvoju gospodarstva v lokalnem okolju in širše. V imenu postojnske občine je nagrado v vrednosti 10.000 evrov zmagovalcu predal **postojnski župan Igor Marentič**.

Med poslovnimi idejami, predstavljenimi v Pivki – te so bile usmerjene na področje turizma – je žirija nagradila idejo **Anite Urbančič**, vodje prodajnega programa pri Domači marendi. Z njo se vzpostavlja novo kulinarčno doživetje s kulturnim pridihom, produkt Krpanova pojedina.

Spodbujanje podjetnosti mladih

Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva tudi letos namenja veliko energije podpori mladim na področju podjetništva. V lanskem šolskem letu so sodelovali z enajstimi osnovnošolskimi ekipami. Med njimi se je še posebej izkazala skupina z OŠ Miroslava Vilharja in v finalu tekmovanja POPRI s poslovno idejo E-Fairytales zmagala. Tudi v novem šolskem letu so v start up aktivnosti vključene obe postojnski osnovni šoli in OŠ Prestranek. Podjetništvo intenzivno spodbujajo tudi na obeh srednjih šolah in na Višji šoli.

Vodjo programov za mlade v PIP Dolores Keš odzivnost šol zelo veseli, še posebej zato, ker so preko razpisa pridobile dodatna sredstva. Kot opaža, tako šole kot tudi starši vedno bolj prepoznajo podjetnost kot kompetenco, potrebno v vsakdanjem življenju. »Učitelje, ki so sprejeli vlogo mentorjev, bomo dodatno strokovno podprli, nadobudnim mladim pa z

veseljem pomagali pri razvoju idej in udeležbi na nacionalnem tekmovanju POPRI,« obljublja.

Kakovostne podjetniške aktivnosti za mlade razvijajo tudi v projektu Podjetnost in podeželje, sofinanciranem z Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropskega sklada za regionalni razvoj. V projektu, izbranem na javnem pozivu LAS za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, sodelujejo poleg PIP-a še Zavod Znanje Postojna, OŠ Knežak, OŠ Pivka, Kreativa in Mladinski center Postojna. Cilj projekta je vzpostaviti sistemski pristop k spodbujanju podjetnosti osnovnošolcev in brezposelnih mlajših odraslih.

Projektne aktivnosti bodo usmerjene v usposabljanje ciljnih skupin, učiteljev in svetovalcev, da bodo osvojili vse potrebne korake za razvoj in uresničitev svoje podjetniške ideje ter morebitno samostojno podjetniško pot. Kot menijo v Perspektivi, lahko z dostopnostjo in strokovnim vodenjem na področju podjetništva vzpostavijo sistem za povečevanje zaposlitvenih možnosti mladih.

Po besedah dr. Jane Nadoh Bergoč je iniciativ, aktivnosti in projektov pogosto preveč za samo tri, v PIP-u zaposlene svetovalke, saj hkrati prevzemajo še vloge projektnih vodij, koordinatorjev aktivnosti, mentorjev in celo upravljalcev stavb za inkubiranje. »Kljub obsegu dela pa nam je v največje zadovoljstvo, da smo za naše uporabnike koristni, da se vračajo k nam, da o nas in našem delu širijo glas. Na ta način pridobivamo tudi nove stranke in večamo inovativno skupnost mladih podjetnikov, ki bodo zagotovo pozitivno vplivali tudi na razvoj lokalnega in regijskega gospodarstva. To je poslanstvo, za katerega smo pripravljene narediti veliko in za kar si bomo prizadevali tudi v prihodnje,« zaključuje vodja PIP-a.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Anja Halik.

Učinki ozaveščanja se že poznajo

V društvih Lokalc in Prostor so se spreminjanja navad in prepričanj na področju trajnostne rabe oblačil že pred leti lotili z organizacijo izmenjevalnic oblačil. Z nizom letošnjih delavnic in drugih dogodkov v okviru projekta Novo življenje rabljenih stvari tako nadgrajujejo vsebine proti izkoriščanju delavcev v tekstilni industriji in škodljivim vplivom na okolje, pa tudi negativnim vplivom na zdravje potrošnika. Letos so največ pozornosti namenili otrokom in mladini, v naslednjem letu bodo k trajnostnemu ravnanju spodbujali še druge skupine, že v januarju tudi upokojenke.

»Vsebine smo želeli razširiti na ponovno rabo drugih izdelkov, a smo se zaradi pomanjkanja prostora odločili, da se osredotočimo predvsem na tekstil,« je povedala **Mateja Premrl iz društva Lokalc** in pojasnila, da je prav modna industrija med največjimi onesnaževalci narave.

S projektom, financiranim v okviru zadnjega participativnega proračuna, želijo pritegniti ljudi, da dajo rabljenim oblačilom novo priložnost, jih spodbuditi k razmisleku o lastnih navadah in jim ponuditi alternative pri nakupovanju. Zavedajo se, da je treba začeti pri najmlajših, zato so po dveh letošnjih izmenjevalnicah oblačil in obutve v Mladinskem centru (MCP) in na SGLŠ že ob koncu šolskega leta cel teden gostovali na Osnovni šoli Miroslava Vilharja. Učencem četrtil, šestih in osmih razredov so predstavili problematiko hitre mode in izdelavo oblačil iz

lanu, kot so jo poznali naši predniki. Hkrati so jim ponudili tudi možnost izmenjave oblačil.

Otroci iz Vrtca Postojna so se s tematiko seznanili ob ogledu risanke in filma, kar je bila odlična iztočnica za nadaljnje pogovore z vzgojiteljicami, izdelovali pa so tudi uporabne povoskane krpice. Z novimi znanji so navdušili svoje starše in si na izjemno odmevni izmenjevalnici sami izbrali nova rabljena oblačila. »Tudi nekatere mame s predsodki, ki so najprej prišle iz radovednosti, so nas nato obiskale vsak dan,« ugotavlja **Karmen Tomažič iz društva Prostor**.

Čeprav zadovoljna, da je ideja o izmenjevanju oblačil po letih truda dobro sprejeta, se Mateja Premrl zaveda, da je dela pri spreminjanju miselnosti še precej. »Nekateri prihajajo zato, da bodo imeli veliko oblek za vedno nove kombinacije, zato jih je



Oktobrska izmenjevalnica v dijaškem domu SGLŠ.

treba ozavestiti, da moramo kupovati manj, a kakovostnejša oblačila,« je prepričana. Z uresničevanjem projekta želijo preoblikovati nakupovalne navade lokalnih prebivalcev.

Projekt Novo življenje odrabljenih stvari sta mentorici predstavili tudi v začetku septembra na Tržnici nevladnih organizacij. Organizirali sta še delavnico izdelave vrečk za sadje in zelenjavo iz zavrženega tekstila. Ta je bila zelo zanimiva predvsem za mlajše udeležence.

Konec oktobra se je projekt nadaljeval s celotedensko zelo uspešno izmenjevalnico v dijaškem domu SGLŠ, namenjeno srednješolcem in odraslim. V sklopu raziskovalne naloge so z dijaki 3. letnika Srednje zdravstvene šole pridobivali infor-

macije o škodljivih vplivih tekstila na naše zdravje in telo, pa tudi naravo. »Te, ne ravno spodbudne podatke želimo javnosti predstaviti na plakatih, vključili pa bomo tudi certifikate kot garancijo za kakovostni tekstil brez kemikalij in ostale alternative pri nakupovanju.« Razstava plakatov je v tem tednu na ogled na SGLŠ, kjer se jesenske aktivnosti nadaljujejo z izdelovanjem vrečk iz starih zavese za pobiranje odpadkov v naravi.

Projekt se bo v januarju nadaljeval z izmenjevalnico za upokojenke, v naslednjem letu pa ob aktivnostih v vrtcih in šolah načrtujejo tudi predavanje o brezčasni modi.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv društva.

Delavnica v MCP-ju: Preprosti izdelki iz gline

Mladinski center Postojna je 10. novembra v svojih prostorih organiziral delavnico izdelave preprostih izdelkov iz gline. Vodila jo je oblikovalka Špela Čuk, zasnovana pa je bila tako, da je bila prijazna tako za popolne začetnike kot za vse, ki so se z oblikovanjem gline že srečali.

Glina, naravni material za oblikovanje in ustvarjanje raznolikih izdelkov, je prijetna za gnetenje in izdelavo preprostih praktičnih predmetov ali pa zelo zahtevnih umetniških stvaritev.

Špela Čuk živi in ustvarja na Razdrtem. Po zaključeni srednji šoli za oblikovanje in fotografijo je šolanje nadaljevala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je spoznala poleg procesov industrijskega oblikova-

nja tudi delo s steklom in keramiko. V zadnjem času se intenzivneje ukvarja z oblikovanjem nakita.

Udeleženci delavnice so se morali predhodno prijaviti, da so organizatorji poskrbeli za material in orodje. Nadobudni ustvarjalci so morali poskrbeti le za svojo zaščitno obleko ali predpasnike in kakršnokoli zanimivo teksturo za odtiskovanje v glino. Starostno raznolika skupina devetih udeležencev se je po svetovanju oblikovalke lotila ustvarjanja pre-



Nadobudni udeleženci delavnice so ustvarjali preproste predmete iz gline.

prostejših predmetov, kot so skleda, skodelica ali lonček. Zanimive so bile stvaritve dveh fantov in dveh deklet, vključenih v projekt nastanitve mladoletnikov brez spremstva v okviru SGLŠ-ja. Prišli so iz Gvineje in Burundija v Afriki in delček te kulture so izražali tudi njihovi izvorni izdelki.

Udeleženci in organizatorji delavnice so izrazili zadovoljstvo nad poltretjo uro ustvarjanja z glino. Srečali se bodo ponovno, ko bodo izdelki dobro zapečeni.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Klub CVB v Postojni

V Postojni že četrto leto deluje Klub CVB (bolnikov po možganski kapi) in združuje 16 članov iz občin Cerknica, Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. Glavni namen njegovega delovanja je druženje oseb s podobnimi težavami, da lahko izmenjujejo izkušnje in znanje, razvijajo pristočasne aktivnosti in opozarjajo pristojne na vse preveč prezrto dejstvo, da bolniki po možganski kapi in njihovi svojci potrebujejo vseživljenjsko podporo.



Klub organizira za člane razna predavanja in delavnice.

Možgansko-žilne bolezni spadajo med najhujše bolezni današnjega časa, najpogostejša je možganska kap. Ta prizadene več kot 4000 oseb na leto. Torej vsak dan doživi možgansko kap približno 11 Slovencev. Statistični podatki kažejo, da štirje od njih umrejo, štirje imajo hujše ali zmerne trajne posledice, dva lažje, le eden pa jo preživi brez posledic. Večina bolnikov se vrne v domače okolje, kjer potrebujejo večjo ali manjšo pomoč pri izvajanju osnovnih dnevnih aktivnosti.

Združenje bolnikov s Cerebrovaskularno boleznijo (CVB) Slovenije si po vsej državi tudi prek klubov prizadeva za ozaveščanje, prepoznavanje, povezovanje in pomoč. Cilj vsakega kluba je postati del mreže, v kateri se aktivno povezujejo. V klubih se tako družijo bolniki po prestani možganski kapi in po

drugih boleznih možganskega ožila ter njihovi družinski člani, spremljevalci in strokovni sodelavci.

V Postojni se člani sestajajo v prostorih DU Postojna, Ulica 1. maja 2 c vsak tretji četrtek v mesecu. Na srečanjih si izmenjujejo izkušnje o premagovanju bolezni. Klub organizira za člane razna predavanja, delavnice, izlete in terapije v zdraviliščih. **Za informacije in včlanitev v postojnski klub se lahko obrnete na kontaktni osebi: Vlasta Andlovec** (vandlovec57@gmail.com, 031 624 327) in **Dušan Kafol** (dusan@kafol.net ali 040 637 842); informacije pa dobite tudi na spletni strani: **www.zdruzenjecvb.com**

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Franc Perčič.

DOGODKI

Slovesne komemoracije v poklon spominu na preminule

Vsakoletne komemoracije v organizaciji Občine Postojna, Krajevne skupnosti Postojna in Združenja borcev za vrednote NOB Postojna so tudi letos potekale na zadnji oktobrski petek.

Delegaciji KS Postojna in ZB NOB Postojna sta pred osrednjo komemoracijo položili cvetje v spomin na dogodke in žrtve NOB pri spomeniku na Mačkovcu, posvečenem spominu na prenos ranjenecov s Primorske in Gorenjske na Notranjsko. Sledilo je polaganje cvetja na Ravbar komandi pri spomeniku padlim borcem 29. Hercegovske divizije. Ob spomeniku padlim talcem na Javorniški cesti je sledila krajša komemoracija, na kateri je sodelovala **OŠ Antona Globočnika**, nekaj besed o dogodku pa je spregovorila **predsednica Krajevne organizacije ZB NOB Postojna Katja Vuga**. Spominu na padle borce 29. Hercegovske divizije so se z recitacijami in pesmijo poklonili tudi na vojaškem pokopališču učenci tretjih razredov **OŠ Miroslava Vilharja**. O dogodku, ko so partizani osvobodili in osvobodili Postojno, pa je spregovoril **predsednik KS Postojna Goran Blaško**. Učenci so se na koncu komemoracije s polaganjem šopkov ob spomenikih borcev zahvalili za njihovo žrtvovanje, ki je pripeljalo do današnje svobode. Največ cvetja so položili k obeležju komaj štirinajstletnega fanta – le pet let starejšega od njih, kar jih je presenetilo. Tako mladi, še otroci, so umirali za svobodo.

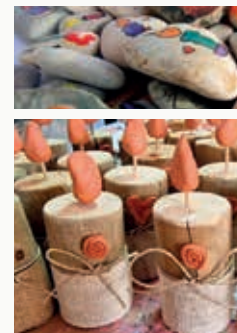
Na osrednji spominski slovesnosti ob spomeniku padlih borcev sta spregovorila **podžupan Andrej Berginc** in **predsednik ZB NOB Postojna Jerko Čehovin**. Oba sta poudarila, da se je treba spominjati padlih borcev in ostalih žrtev NOB ter vrednot, za katere so se borili in izgubili življenje: slovenski jezik, svobodo na svoji zemlji, tovarištvo, humanost ... V krajšem kulturnem programu so nastopili učenci OŠ Antona Globočnika. Po osrednji komemoraciji pred spomenikom so delegacije obiskale še obeležja Sardincev na Ljubljanski cesti, spomenik padlim na mestnem pokopališču in grob Tigrovca Jožeta Kukca ter po-



Spominu na padle borce 29. Hercegovske divizije so se poklonili na vojaškem pokopališču v Postojni.

ložile cvetje. Komemoracije so se istočasno kot v Postojni odvijale pod okriljem **KO ZB NOB Hruševje** pred spomenikom, posvečenim padlim borcem in žrtvam fašizma v Hruševju, s sodelovanjem **podružnične šole OŠ Miroslava Vilharja**. Njihova delegacija pa je cvetje položila tudi ob spomeniku, posvečenem padlim borcem Sočanovega bataljona.

Pum-ovci (udeleženci projektnega učenja mlajših odraslih – programa Ljudske univerze Postojna) so pred dnevom spomina na mrtve izdelali unikatne eko sveče iz lesa, gline in jute. Tudi vrtčevski otroci so skupaj z vzgojiteljicami pripomogli k zmanjševanju porabe plastičnih sveč. Svojo likovno ustvarjalnost so izražali na drobnih kamenčkih. V predprazničnih dneh je bila na postojnskem pokopališču stojnica z njihovimi izdelki.



Besedilo: Polona Škodič; fotografiji: Foto Ateje Postojna.

Desetletje Vokalne skupine Vanda Križaj Orehek

Na tretjo soboto v oktobru je bil v Kulturnem domu Orehek doživet kulturni večer. Odzvanjala je lepa zborovska pesem domače vokalne skupine Vanda Križaj. S slavnostnim koncertom je obeležila svoje desetletje prepevanja. A to še ni bilo vse. Za popestritev in odlično vzdušje so v goste povabili VS Slavna, vokalni glasbeni duet zabavljačev Petra in Milana ter plesno skupino Mavrica Rakek.

Plesalke slednje so kljub svoji spoštljivi starosti dokazale, da jim niti osem križev ne more do živega. S svojo živahnostjo in prikupnostjo so požele iskren in dolg aplavz. Program, ki sta ga v narečju povezovali Dragica in Majda, članici gostiteljske skupine, je med nastopajočimi in obiskovalci stkal sproščeno vez. Vokalno skupino Vanda Križaj vodi **Florjana Žnidaršič**. Zbor je na koncertu spremljala tudi na klavirju, **Jakob Žnidaršič** pa na kitari. V prijetnem večeru je odzvanjala pesem slavlenk v pestrem naboru različnih skladb – od

ljudskih z vseh vetrov do zimzelenih popevk prek gospela vse do slavnega domačina, pesnika Pavla Knobla. Naj ob tem spomnimo, da so pevke svojo vokalno skupino poimenovala po domačinki, zborovodkinji Vandi Križaj.

Zgodovina Vokalne skupine Vanda Križaj sega v september leta 2001, ko se je ob odprtju prenovljenega kulturnega doma v Orehku zbralo nekaj predstavnic ženskega spola in so zapele na prireditvi. Ugotovile so, da jih petje in druženje veseli in pomlajuje. Pod vodstvom prve



Pevke vokalne skupine Vanda Križaj so prvi okrogel jubilej delovanja proslavile na najboljši način, s slavnostnim koncertom.

zborovodkinje Mateje Gombač so se odločile, da ustanovijo ženski pevski zbor. Čeprav so članice z leti odhajale in prihajale, veselje do petja ni nikoli pojenjalo in tako skupina še vedno deluje neprekinjeno. Redno se udeležuje nastopov na revijah pevskih zborov – Primorska poje in drugih, nastopa tako doma kot v tujini. Deluje v okviru ŠKD

Orehek in s podporo KS Orehek. Po desetletju delovanja lahko rečemo, da je kot aktivna vokalna skupina bistveno prispevala h kulturnem utripu in podobi svojega kraja in tudi širše. Sicer pa imajo pevke v prihodnje še veliko načrtov.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv vokalne skupine.

MePZ Postojna predstavi novega zborovodjo

Mešani pevski zbor Postojna je ravno na večer lokalnih volitev priredil svoj drugi letošnji koncert iz cikla U3nkov. V goste so povabili Komorni pevski zbor Mysterium iz Kranja z zborovodjem Lovrom Frelihom na čelu. Koncertni večer v Kulturnem domu Orehek je bil krst za mladega zborovodjo Klemna Miklavčiča, ki je postojnski zbor prevzel v septembru. Pred koncertom leta napovedujejo še en koncert.

V Orehku so na dan lokalnih volitev ob prazniku demokracije poskrbeli tudi za odmerek kulture. **Mešani pevski zbor Postojna** je v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Orehek poskrbel za koncertni večer. Na njem se je predstavil njihov novi zborovodja. **Klemen Miklavčič** je namreč z jesenjo po šestih letih zamenjal Matjaža Ščeka in postal peti dirigent postojnskega zbora. Ta bo prihodnje leto obeležil svojo 40-letnico. Miklavčič pravi, da je »zelo velik entuziast zborovskega petja. Petje je vgrajeno v naravo vsakega človeka.« Že na prvem skupnem srečanju članov zbora je začutil njihovo željo in motivacijo po pevskem

udejstvanju. »Z vsakim zborovodjem pride nekaj novega – nov pristop, nov program,« je dejala **predsednica zbora Pia de Paulis Debevec**.

Kot gostitelji koncertnega večera v Kulturnem domu Orehek so se predstavili s programom, ki so ga z Miklavčičem zastavili v le dveh mesecih. Na odru je nastopil tudi gostujoči **Komorni pevski zbor Mysterium** iz Kranja, ta deluje pod taktirko **Lovra Freliha**. Predsednica postojnskega zbora je pojasnila, da so njihovi stari znanci. »Z zborom sodelujemo že več let, tudi z Lovrom Frelihom in njegovimi različnimi sestavi.« Mešani pevski zbor Postojna si v svojih vrstah sicer želi



Koncert v Orehku je bil krst za mladega zborovodjo Klemna Miklavčiča, ki je postojnski zbor prevzel v septembru.

okrepitev, trenutno bi se še posebej razveselili basa. Njihova vrata so odprta, pomembna je le želja po petju, pojasnjuje Pia in dodaja: »Vsem članom nudimo tudi vaje iz vokalne tehnike.« Za Miklavčiča je skupinsko harmonično petje nekaj prvinskega. »Delovanje v skupini je kot ekipa, ki stremi k skupnemu cilju. Nagrada je občutek, ki se ga ne da kar tako reproducirati.«

Mešani pevski zbor Postojna je začel cikel koncertnih U3nkov že leta 2013. Z njim želijo ljubiteljem zbo-

rovске glasbe predstaviti gostujoče zборе, ki tako ali drugače izstopajo iz povprečja. V postojnsko občino so pripeljali že več kot 30 sestavov iz Slovenije, Italije, Avstrije in Hrvaške. 14. decembra pa sicer napovedujejo še tretji koncert iz letošnjega cikla U3nkov. V goste prihaja zamejska zasedba Mittelvox Ensemble, v njej sodeluje njihov nekdanji zborovodja Mirko Ferlan.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Ladislao Torresan.

Izvolite (v) knjižnico!

Knjižnica Bena Zupančiča Postojna je v novembru poskrbela za bogat niz dogodkov. Najbolj so se zgostili med 14. in 18. novembrom, v Tednu splošnih knjižnic.

Med 14. in 18. novembrom so knjižnice po vsej Sloveniji praznovala Teden splošnih knjižnic. S povabilom Izvolite (v) knjižnico! in različnimi dogodki so v želji, da spodbudijo bralno kulturo, nagovorili tako zveste obiskovalce knjižnic kot tiste, ki v zakladnico knjig ne zahajajo.

Najbolj živahno je bilo v knjižnici sredi meseca, saj so pripravili *dan odprtih vrat*. Že v popoldanskih urah se je začela odvijati napeta detektivka, delavnica zank in ugank. Pripravil jo je knjižničar Nenad. V goste so povabili priljubljenega in simpatičnega pisatelja mlajše generacije **Žigo X. Gombača**. Pogovor z njim je vodila **Magdalena Svetina Terčon**, šolska knjižničarka z OŠ Miroslava Vilharja. Zgovorni Žiga je pripovedoval o svoji pisateljski poti in nizal zanimive zgodbe o nast-

janju njegovih del. Sprehod skozi nekatere njegove mladinske knjige, ki jih je tudi podpisal, je pritegnil veliko pozornosti. Obujal je »lumpsterske« spomine na svoje otroštvo in leta odraščanja; ob njih smo se lahko večkrat nasmejali.

V knjižnici so na ta večer z zadovoljstvom sklenili tudi bralno akcijo Primorci beremo 2022 in podelili kar 50 priznanj vsem, ki so jo uspešno zaključili. Praznovanje v sklopu prireditev in dogodkov so zadnji dan strnili s priložnostjo brezplačnega vpisa v vseh njihovih enotah.

V tem času je knjižnica v sodelovanju s ŠKD in KS Orehek postavila na ogled zanimivo, etnološko obarvano razstavo ljubiteljskega zbiralca iz Orehka **Branka Klanjška** pod naslovom Stari predmeti odstrajajo prete-



Pisatelj mlajše generacije Žiga X. Gombač je navdušil mlade bralce.

klost in pripovedujejo zgodbe naše dediščine. Njegova bogata zbirka je gotovo ena največjih tovrstnih in skrbno ohranjenih v našem prostoru, saj odstira pogled na delo in življenje naših preteklih rodov v obsegu preko tri tisoč predmetov. Razstava bo na ogled do 12. decembra.

Sicer pa so dogodki v knjižnici zaznamovali tudi zaključek oktobra. **Dr. Zvone Žigon** je pod okriljem ŠKD Mušketirji popolnoma napol-

nil dvorano na zanimivem potopisnem predavanju o otočju Svalbardi, sledilo je predavanje **Dunje Nanut** o taborišču Rižarna v okviru ZZB NOB Postojna, zatem pa strokovno predavanje **Tanje Stankovič** z naslovom Ne obstaja kemična rešitev za duhovne težave v organizaciji Projekt Človek, Sprejemni center Piran.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Pogovori o sedmi umetnosti – tokrat z mojstrom Radom Likonom

Zadnji petek v oktobru se je v Notranjskem muzeju Postojna odvijal zanimiv pogovorni večer z Radom Likonom, prvim slovenskim diplomantom slavne praške šole za film, fotografijo in televizijo – FAMU. Zaslužen je za podobo številnih znanih slovenskih filmov, med katerimi najbolj izstopata filma nedavno preminulega režiserja Tuga Štiglicja Poletje v školjki I. in II.

Po končanem šolanju se je ustalil v Ljubljani in tam začel spreminjati podobo slovenskega filma, pa tudi televizijskih oglasov. Cigličev film Razseljena oseba iz leta 1982 mu je odprl vrata v svet celovečernega igranega filma, saj je za fotografijo v Pulju prejel zlato areno. Tudi film Boštjana Vrhovca Leta odločitve (1984) mu je natrosil kar nekaj priznanj. Likon je večkrat nagrajeni direktor fotografije, podpisuje se pod več kot dvajset celovečernih igranih filmov. Sicer pa je znan tudi kot producent, snemalec, predavatelj in član več cehovskih strokovnih združenj.

Rado se vedno rad vrača v svojo Staro vas in Postojno, kjer je preživel svoje otroštvo in mladost. Tokrat se je ravno vračal s Festivala slovenskega

filma v Portorožu. Tam je predstavil podnebni film Temni pokrov sveta, ki je kar 11 let nastajal skupaj z znanim letalcem Matevžem Lenarčičem. Likonov praded Janez Sajovic je bil izjemen in pomemben kranjski čebelar, Ivan Sajovic pa nadarjen likovni umetnik, med drugim zaslužen za kip Miroslava Vilharja v Planini.

Z legendo slovenskega filma se je pogovarjala scenaristka in režiserka **Dragana Čolić**, ki ji gre vsa pohvala za odlično pripravljen in izpeljan dogodek. Z besedo in sliko sta se sprehodila skozi vsa njegova ustvarjalna obdobja in izjemen opus, ki mu ni para. Naprej sta osvetljevala spomine na njegovo otroštvo in mladost v Stari vasi in Postojni ter prijateljstvo z legendarnim Vilkom Filačem.



Z legendo slovenskega filma se je pogovarjala Dragana Čolić.

Z njim sta že v zgodnjih najstniških letih naredila eksperimentalni film. Leta 1969 so na sprejemnih izpitih na slavni praški šoli FAMU od tisoč prijavljenih izbrali samo deset, med njimi tudi Rada Likona. V 70. letih so tam študirali tudi nekateri slavni režiserji nekdanje Jugoslavije. Ob njih pa ne moremo mimo še dveh priznanih filmskih imen iz naših krajev – Vilka Filača in Tineta Perka.

Rado Likon je topla oseba, izjemno pronicljiv in preprost, a izbrušen so-

govornik, ki na mah pritegne vso pozornost poslušalca. Zanimivostim, ki jih je pripovedoval, ni bilo konca.

Večer se je začel in zaključil z avtorsko glasbo, s katero se je predstavil in navdušil mlad Postojnčan, Kevin Klun Valenčič. Dogodek je bil sicer del projekta Pogovori o sedmi umetnosti, ki ga podpira Občina Postojna.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Klemen Premrl.

Žan Kafol: od zgoraj, od blizu

»Letimo, ne skačemo, to zmeraj popravljam.« je dejal Žan Kafol v čitalnici Knjižnice Bena Zupančiča Postojna. Magister računalništva in informatike je strasten jadralni padalec in ljubiteljski fotograf. S fotografijo Cerkniškega jezera iz zraka pa je septembra prepričal žirijo slovenske izdaje revije National Geographic in postal veliki zmagovalec fotografskega natečaja. 17. novembra je bil gost še enega v ciklu pogovornih večerov z naslovom »Naši PORTreti«. V pogovoru z novinarko Heleno Premrl je razkril svoje skrite želje in pojasnil, zakaj ga navdušuje svet od zgoraj.

Domačina **Žana Kafola** je v svet računalništva potegnili že v srednji šoli, danes je sodelavec postojnskega Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU. **Heleni Premrl** je zaupal, da z iskanjem službe ni imel težav, ponudb se je moral še otepati. Jamski svet je zanj razmeroma nova strast, še raje se poda v višave. Že kot šolar je obiskoval krožek modelarstva, a to mu ni bilo dovolj. »Zmeraj sem hotel tudi leteti. Med študijem sem se vpisal v šolo jadralnega letenja v Postojni.« Učenje je zanj potekalo prepočasi, zato je po dveh letih presedlal k jadralnemu padalstvu. »Inštruiral me je Gašper Prevc, bratranec znanih Prevcov.

Vsi letijo.« Takoj je vedel, da se je odločil za pravo pot. »Prvič, ko sem se odlepil od tal na Ženčku v Logatcu, sem vedel, da je to to.«

Vsekakor ne gre za poceni konjiček, »predvsem zato, ker so jadralna padala šivana ročno«. Razmišljal je, da morda želi s to dejavnostjo potešiti nemir v sebi, toda »kljub vsemu tako adrenalinsko spet ni. Želim, da je moj polet čimbolj miren, sicer delam nekaj narobe.« Strah je vedno njegov sopotnik, predvsem ob vzletu. Pri enem izmed prvih poletov se je že zgodilo, da je pristal na drevesu. Najraje leti poleti ali septembra, ko so pogoji nad hribčki



Žan, ljubiteljski fotograf in pobudnik Facebook skupine Pstwjna, je bil gost pogovornega večera Naši PORTreti.

v regiji umirjeni in primerni za dolgo letenje. Rekorde želi postavljati na domačem koncu. Njegova skrita želja je, da bi z njemu ljube Slivnice poletel vse do meje z Madžarsko, a za to potrebuje prave razmere.

Žan je septembra s fotografijo Cerkniškega jezera iz zraka postal veliki zmagovalec fotografskega natečaja National Geographic Slovenija. Zmagovalni izdelek je pravzaprav sestavljen iz 16 fotografij. Njegove

fotografije iz zraka nastajajo spontano, saj ti kar »urbano planiranje tako rekoč ponudi nek motiv«. Pojasnil je tudi, kaj vse je potrebno za jamsko fotografiranje, to terja mnogo več priprav. Čeprav je fotografija njegova stranska dejavnost, upa, da bo velika nagrada National Geographic Slovenija odprla še kakšna vrata.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Mitja Lutar.

ŠPORT

KOŠARKA

Članska ekipa PVC Nagode Postojna je v letošnji sezoni v šestih odigranih srečanjih slavila zgolj enkrat. Po težkem porazu proti Medvodam (54 : 73) na domačem parketu so varovanci Predraga Miloviča izgubili še v Ljubljani proti Ježici (72 : 59), blizu presenečenju so bili na tekmi proti Portorožu, ki so jo izgubili po podaljškju (83 : 88). Zadnji poraz so ponovno doživeli v Ljubljani proti Jančam (83 : 72).

Svetla točka letošnje sezone je 18-letni **Milan Petrovič** – dobiva veliko priložnosti in jih tudi dobro izkorišča. S skoraj 12 točkami je celo tretji strelec ekipe. Pred novoletnim premorom čaka postojnsko ekipo zahteven razpored. Najprej se bo 26. novembra v dvorani Šolskega centra Postojna pomerila s favorizirano ekipo ECE Triglav, teden dni bo gostovala v Novi Gorici, 6. decembra prihaja v Postojno neugodna Litija, 10. decembra bo derbi v Sežani, zadnja tekma v letu 2022 pa v Novem mestu pri Troitih.

Mladinci U-20 so v 2. skl v štirih odigranih srečanjih trikrat zmagali in doživeli en poraz ter zaključili na prvem mestu v svoji skupini. **Kadeti U-18** nastopajo letos v 2. skl. V šestih srečanjih Postojnčani niso doživeli poraza in so prvi del tekmo-

vanja v svoji skupini zaključili na prvem mestu. **Pionirji U-16** tudi letos igrajo v 1. skl in merijo na zaključni turnir. Prvi del so opravili z odliko, na šestih srečanjih so prav tolikokrat zmagali in prikazali zares dominantne predstave.

Članska ekipa Orlov je na treh uvodnih srečanjih zabeležila eno zmago in dva poraza. Po porazu v Radovljici so na domačem parketu ugnali Ivančno Gorico (63 : 58), na gostovanju pa izgubili z ekipo Krasa (76 : 59). V letošnji sezoni je njihova ekipa precej pomlajena in tudi igra hitrejša.

Priložnost za igro v članski ekipi so dobili tudi fantje, ki še vedno igrajo za ekipo kadetov U-18. V nadaljevanju tekmovanja se bodo Orli 26. novembra v dvorani OŠ Antona Globočnika pomerili s Krko Mladi, teden kasneje gostujejo v Podbočju, zadnja tekma v letu 2022 pa bodo odigrali 10. decembra v domači dvorani proti ekipi Globusa.

Kadeti U-18 igrajo v 2. skl in so v letošnji sezoni na šestih srečanjih dosegli eno zmago. Pionirji U-16 so v 1. skl v svoji skupini dosegli šest zmag in so brez poraza. Prvi del tekmovanja so tako zaključili na prvem mestu v svoji skupini.

Boštjan Blaško

FUTSAL

Ligaška tekmovanja v futsalu so v jesenskem delu v polnem teku. Postojnska članska ekipa MNK Proteus Postojna nastopa v 2. Slovenski futsal ligi, ekipa dečkov NK Proteus Postojna pa v državnem prvenstvu U 15 – zahodna skupina.

Članski sestav je precej spremenjen in v članski ligi ne dosega vidnih rezultatov. Vseh šest do sedaj odigranih tekem so izgubili in so trenutno na začetju lestvice. Najboljša strelca sta trenutno **Klemen Kunc** (5 golov) in **Eldin Skopljak** (3). Do konca tega meseca bodo doma odigrali dve tekmi: v športno dvorano ŠC prihaja najprej Miklavž in teden zatem še NK Ribnica. Postojnčani so odigrali tudi futsal pokalno tekmo 1. kroga v tekmovanju Terme Olimia in proti prvoligaški ekipi KMN Bronx Škofije doma po pričakovanju izgubili 2 : 8 (0 : 2). Zadela sta Klemen Kunc in kapetan **Vojislav Ješić**.

Mladi igralci futsala nastopajo v osemčlanski ligi. S šestimi točkami so na šestem mestu. Postojnčani so v dosedanjih petih krogih z 8 : 6 doma premagali Bronx Škofije in v gosteh z 8 : 5 Oplast Kobarid. V tem mesecu igrajo doma proti Futsal Olimpiji in gostujejo na Vrhniki.

Brane Fatur



Zlati z državnega prvenstva (od leve proti desni): Alja Kontrec, Maša Magajna, Boris Česen, Sofija Ostanek, Lea Kobal Pahor in Nejc Sterniša.

KARATE

Sredi novembra je v Slovenskih Konjicah potekalo Državno prvenstvo Karate zveze Slovenije za mladince do 21 let. Tekmovanja se je udeležilo 343 tekmovalcev iz 49 karate klubov. Na prvenstvu so nastopili tudi vsi trije postojnski klubi – KK Mawashi, KK Postojna in Shotokan KK Postojna. Osvojili so 12 medalj. Odlične rezultate so dosegli karateisti KK Mawashi – z 8 medaljami (6 zlatimi, srebrno in bronasto) so osvojili skupno drugo mesto in zaostali le za KK Ljubljana.

Predsednik KK Mawashi **Matjaž Bertonec**, trener mlajših selekcij, nad rezultati ni presenečen, saj se v klubu, ustanovljenem pred dvanajstimi leti, načrtno in selektivno posvečajo najmlajšim članom. Šteje okrog 60 članov; malčki začnejo z igrivejšim treningom že v vrtčevski dobi, nardarjenim posameznikom pa posvečajo dodatno pozornost. Njihovi treningi potekajo v vrtčevskih telovadnicah 1–2 krat tedensko, mlajši člani trenirajo 3-krat na teden, mlajši tekmovalci do 5-krat, kadeti, mladinci in člani tudi do 12-krat tedensko, odvisno od ciklusa priprav za evropska ali svetovna prvenstva. V letošnjem letu so imeli udeležence evropskih in svetovnih prvenstev v kategorijah od kadetov do članov. Na minulem Balkanskem prvenstvu so štirje člani KK Mawashi zastopali barve slovenske reprezentance. Glavna trenerja za kate in borbe sta v klubu **Tjaša in Nejc Bertonec**. Oba kot večkratna državna prvaka opravljata funkcijo trenerja in selektorja tudi v državni reprezentanci. Letošnji državni prvaki KK Mawashi Postojna so: **Lea Kobal Pahor** (kata mladinke), **Alja Kontrec** (kata kadetinja), **Boris Česen** (kumite dečki -30kg), **Sofija Ostanek** (kumite malčice +35kg), **Nejc Sterniša** (kata U21) in **Maša Magajna** (kumite U21 -50 kg). Z odličnim drugim mestom se je izkazala **Laura Gombač** (kata najmlajše) in tretjeuvrščena **Lara Đaković** (kumite U21 -55kg).

KK Postojna je dobil novega podprvaka v katah mlajši kadeti – **Filipa Subotića**. Tretje mesto v katah mlajši je osvojil **Jakob Bojc**, peto pa **Marija**

Rudonjič. Pri **Shotokan KK Postojna** je srebro osvojila **Sara Lišinić**, bron pa **Ivana Savković**.

Besedilo: Marino Samsa in Brane Fatur; fotografija: KK Mawashi Postojna.

BALINANJE

Drugi konec tedna v tem mesecu se je pričelo ekipno balinarsko državno prvenstvo oziroma Super balinarska liga sezona 2022/23. V tej naši najboljši ligi nastopa tudi BK Postojna. Že v prvem krogu je bil na sporedu sosedski obračun, v katerem so Postojnčani v svoji Zeleni dvorani pred številnimi gledalci zanesljivo odpravili sosede iz Pivke, **Orlek Oro Met (18 : 8)**.

Dobili so dve igri trojk, tri posamične klasične igre, dve natančni zbijanji, igro dvojic in posamični krog. Najbolj sta se s tremi zmagami izkazala **Mitja Kragelj** in **Dejan Koren**. V ekipi je prišlo do igralških osvežitvev, novinci so **Jan Blažič**, **Klemen Podgoršek**, **Dare Kovač** in **Matija Poljanec**. Predsednik kluba **Herman Zakrajšek** je pred pričetkom prvenstva povedal: »V pripravah na prvenstvo smo doma odigrali trening tekmo proti hrvaškemu prvoligašu Svetemu Jakovu in slavili 15 : 11, čeprav so imeli gostje v svoji sredi tri mlade igralce, nosilce petih medalj s SP. Imamo ugoden žreb, dobro ekipo, zato se v klubu nadajamo višje uvrstitve kot lani. Cilj je uvrstitev med štiri najboljše v Sloveniji.«

Prvi konec tedna v tem mesecu je v Desklah potekalo žensko posamično državno prvenstvo v kategoriji mladink U-18. Nastopile so tudi štiri mladinke ženskega prvoligaša BK Postojna in deklasirale preostalo konkurenco.

V postojnskem finalu je **Aneta Fidel** premagala klubsko soigralko **Mio Žigman**, **Eneja Ozbič Primc** in **Rebecca Martulaš** pa sta osvojili četrto in peto mesto.

Balinarski klub Postojna je isti konec tedna v Zeleni dvorani vzorno izpeljal mednarodni turnir dvojic v kategoriji mladih balinarjev U-14.

Nastopilo je 12 ekip iz Slovenije in sosednje Hrvaške. Nekateri dečki so prikazali zavidljivo balinarsko znanje. Zmage se je veselila domača dvojica **Žan Dajčman – Tomaž Bogataj**, saj je v finalu odpravila par Kozleka iz Kuteževega.

KEGLJANJE

Ekipno državno prvenstvo v kegljanju je v polnem teku, do konca jesenskega dela so preostali še trije krogi. Po zadnjem, devetem v decembru, se bo prvenstvo spet nadaljevalo 21. januarja prihodnje leto. Obema postojnskima ekipama, tako ženski kot moški, gre skorajda vse po načrtih.

Dekleta Proteusa Postojna so zadnje tri tekme dobila (Impol so premagala s 7 : 1, Taborsko jamo in Calcit s 5 : 3) in se, kot se spodobi za aktualne državne prvakinje, prebila na prvo mesto na lestvici. Trenutno imajo 11 točk (pet zmag in remi). Kegljaci so z osmimi točkami med desetimi ekipami trenutno na petem mestu (štiri zmage in dva poraza); zadnji dve tekmi so dobili, doma so premagali Hrastnik s 6 : 2, v gosteh Ljubelj s 5,5 : 2,5.

Drugi novembrski konec tedna je na kegljiščih v Športnem parku v Postojni in Pivki potekalo ekipno državno prvenstvo za kadete in kadetinke U-18. Pri fantih je med devetimi ekipami zanesljivo zmagala zasedba Proteus Postojna, skupno je zrušila kar 3488 kegljev.

Ekipa Proteusa je nastopila v postavi : **Anej Begović**, **Tadej Podlogar**, **Anže Cej** in **Matevž Vilhar**. Slednji je bil drugi najboljši posameznik prvenstva (skupno 1227 kegljev), ob tem pa je imel še najboljši posamični rezultat (648) na tem tekmovanju. Kadetinj Postojnčani niso imeli.

TAROK

Ta mesec bo potekal še zadnji, 12. turnir za državno posamično prvenstvo sezona 2020/22 v taroku, nakar sledi zaključni (masters) turnir v Šentvidu pri Stični, kjer bo nastopilo 90 najboljših tarokistov in tarokistk v Sloveniji. Na turnirjih sedaj nastopa le peščica postojnskih igralcev iz kluba Epic.

Na desetem je nekdanji postojnski igralec Alojz Markič osvojil 36. mesto (108 nastopajočih), na enajstem (115 nastopajočih) je bil peti. Bojan Humar je bil 34., v spodnjo polovico lestvice pa sta uvrščena Matej Kraševc in Henrik Semenič. Na zaključni turnir sta se tako že uvrstila le Alojz Markič – trenutno sedmi, in Postojnčan **Bojan Humar** – trenutno na 44. mestu; oba pa igrata sedaj za Tarok klub iz Kočevja.

Športno stran je pripravil Brane Fatur

Lina Eržen niza nove dosežke

Jadralka Lina Eržen nadaljuje z letošnjimi odličnimi rezultati in nabira odličja. V začetku novembra je v francoskem Brestu nastopila na mladinskem evropskem prvenstvu v jadranju za novi olimpijski razred iqfoil.



Lina Eržen je na mladinskem prvenstvu osvojila srebro.

V njeni kategoriji je nastopilo 44 tekmovalk. Tekmovanje je potekalo v vetrovnih in hladnih razmerah, a se je 17-letnica v njih odlično znašla. V eni od regat je v močnem vetru pristala na drugem mestu. V cilj je tedaj prijadrala le trojica, ostale tekmovalke so odstopile. V desetih regatah je bila vselej med najboljši-

mi desetimi, kar ji je na koncu prineslo tretje mesto in bronasto medaljo. Njen brat **Val Eržen** je jadrjal v zlati skupini in se v treh regatah uvrstil med najboljšo deseterico. Med sto nastopajočimi je na koncu pristal na petnajstem mestu.

Brane Fatur

Začetek uporabe podzemnih zbiralnikov za zbiranje odpadkov



Od **21. novembra dalje** je ponovno mogoča oddaja odpadkov v okviru ekoloških otokov na **Titovi cesti pri pokopališču** in na **Volaričevi ulici**, ki jih je Občina Postojna zagotovila v okviru projekta Waste design.

Na obeh lokacijah boste uporabniki lahko oddajali **mešano odpadno embalažo** (rumen zbiralnik), **papir in karton ter papirno in kartonsko embalažo** (moder zbiralnik) in **stekleno embalažo** (zelen zbiralnik). Oddajanje odpadkov v zbiralnike je enostavno. Odpadek oddate tako, da pritisnete na stopalko, ki se nahaja na spodnji desni strani posameznega zbiralnika, s tem odprete loputo zbiralnika, v katerega lahko nato odložite prinesene odpadke. Na lokacijo na Volaričevi ulici bomo

do konca meseca vmili tudi zbiralnik za **odpadna oblačila in tekstil**, drobno odpadno električno in elektronsko opremo ter **odpadno jedilno olje**. V januarju bo Občina Postojna namestila podzemne zbiralnike še na ekološkem otoku na Tržaški cesti nasproti centra Mercator.

Uporabnike pozivamo, da v zbiralnik oddajate zgolj odpadke, ki tja tudi sodijo in da ne odlagate ostalih odpadkov ob zbiralnik, saj na ta način povzročate nepotrebne dodatne stroške čiščenja in kazite podobo svojega kraja.

Občane pozivamo k odgovornemu odlaganju odpadkov, saj s tem izkazujemo skrb za urejenost in naše okolje.

ŠCPO PRAZNUJE IN ODPIRA SVOJA VRATA V ČETRTEK, 15. 12. 2022, OB 17.00!

Vabljeni!

ŠOLSKI CENTER POSTOJNA
081 601 650
info@scpo.si
scpo.si
Cesta v Staro vas 2
8250 Postojna

GIMNAZIJA

PREDŠOLSKA VZGOJA

PROGRAMI STROJNIŠTVA

- strojni tehnik & PTI
- avtoserviser
- orodjar
- pomočnik v tehnoloških procesih

EKONOMSKI TEHNIK

TEHNIK RAČUNALNIŠTVA

GIMNAZIJA ILIRSKA BISTRICA
05/711 11 15
gimnazija.ilirscpo.si
ilirscpo.si
Ulica IV. gimnazije 1
8250 Ilirska Bistrica

Sprehodi se **PO ŠOLI!**

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,
Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija
asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljalna dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**



Moja dežela lepa in gostoljubna in Dnevi slovenskega turizma 2022

Turistična zveza Slovenije (TZS) je na Dnevi slovenskega turizma 14. novembra v Laškem podelila priznanja naj prostovoljcem. Na predlog Turističnega društva Postojna je priznanje prejela dolgoletna članica Alenka Čuk, muzejska svetovalka v Notranjskem muzeju Postojna, na predlog Turistične zveze Brkini, Kras, Notranjska pa Jerica Strle, dolgoletna predsednica Turističnega društva Prem. Obema čestitamo za prejeto priznanje.

Letos TZS obeležuje 31. obletnico projekta Moja dežela lepa in gostoljubna. Od začetka dejavno sodelujemo kot regijski koordinator in s predlogi za nominacijo v posameznih ocenjevalnih kategorijah. Najprej je to vlogo opravljalo Turistično društvo Postojna, v za-

dnjem desetletju pa Turistična zveza Brkini, Kras, Notranjska. TZS je ob ustanovitvi regijskih turističnih zvez naši zvezi pridružila še obalna turistična društva. Letos smo s predlogi prepričali republiško ocenjevalno komisijo na TZS in sicer so v ožji izbor prišli Štanjel kot izletniški



Med nagrajenci TZS je bila tudi Postojnčanka Alenka Čuk. V njenem imenu je priznanje prevzela Marica Gombač.

kraj, Youth hostel ARS Viva iz Loške doline kot mladinsko prenočišče ter Mašunska gozda učna pot kot

tematska pot. Vsi so se v svoji kategoriji uvrstili na drugo mesto.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je 18. oktobra Turistični zvezi Brkini, Kras, Notranjska na podlagi dosedanje aktivnosti in vloge pri pospeševanju razvoja turizma na navedenem območju izdalo odločbo o statusu pravne osebe, ki deluje v javnem interesu na področju vzpodbujanja razvoja turizma in statusu nevladne organizacije v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma. Ob tem se zahvaljujemo vsem članom in društvom, ki so prispevali k prejetemu statusu zveze.

Turistična zveza Brkini, Kras, Notranjska

Tradicionalni slovenski zajtrk

Otroci v vrtcih in šolah so tretji petek v novembru, na Dan slovenske hrane, začeli s tradicionalnim slovenskim zajtrkom. Namen projekta, ki ga podpiramo tudi v postojnski občini, je ozaveščanje o pomenu zdravih prehranjevalnih navad, lokalno pridelanih živil pa tudi o vlogi kmetijstva in čebelarstva pri predelavi hrane, ter njenem vplivu na okolje. Za zdrav življenjski slog pa je poleg uživanja uravnotežene, lokalno pridelane prehrane pomembno tudi gibanje in rekreacija.

Vrtec Postojna je cel teden zaznamoval s skrbno izbranimi obroki. Otroci iz skupin Gosenice, Mehurčki in Marjetice v postojnskem vrtcu Škratek, so se o domači hrani, pomenu zajtrka in kmetovanja pogovarjali že več dni. Velik poudarek je bil namenjen tudi ozaveščanju otrok o pomenu skrbnega ravnanja s hrano. Nad zajtrkom so bili posebej navdušeni, saj so ga tokrat pojedli v družbi župana Igorja Marentiča. Otro-



Otroci iz skupin Gosenice, Mehurčki in Marjetice v postojnskem vrtcu Škratek so slovenski zajtrk pojedli v družbi župana Igorja Marentiča.

ke sta obiskala tudi lokalni kmetovalec in čebelar. Vzdušje so popestrile čebelice, lična okrasitev, glasba in prijetno pomenkovanje.

Zaključek projekta Pogum in zaključna razstava

Petletni projekt Krepitev kompetenc podjetnosti in spodbujanja prožnega prehajanja med izobraževanjem v osnovnih šolah (Pogum) nam je kljub razmeram zadnjih dveh let uspelo pripeljati do konca.

Primorani smo bili razmišljati izven okvirjev standardnega poučevanja in šolski prostor na inovativen način povezati z okoljem ter krepiti različne kompetence za življenje. S sodelovanjem učencev in strokovnih delavcev je nastalo veliko krasnih inovativnih izdelkov in učnih poti, ki smo jih želeli deliti in predstaviti širši javnosti. V ta namen so članice

šolskega projektnege tima Mateja Rupnik, Suzana Vidmar, Nataša Lulik in Nevenka Trenta v sodelovanju z drugimi strokovnimi delavci pripravile razstavo izdelkov. Med 24. in 28. oktobrom je bila na ogled v avli stavbe SAZU.

Na otvoritvi razstave, 24. oktobra, so učenci 5. razreda pod mentorstvom Nevenke Trenta in ge. Nataše Lulik



Utrinek z otvoritve razstave v avli Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU.

oblikovali vezni tekst in povezovali celoten dogodek. Učenke 7. in 8. razreda pod mentorstvom Špele Tavčar, Urške Rener in Suzane Furlan Mitev, ki poučujejo na Glasbeni šoli Postojna, pa so otvoritev popestrile z glasbenimi točkami. Manjkala ni

ni pogostitev obiskovalcev. Za to so bili zaslužni učenci izbirnega predmeta sodobna priprava hrane pod mentorstvom Magdalene Penko Šajn.

Mateja Rupnik, vodja projekta

Dan Doma upokojencev Postojna

Na prvi oktobrski četrtek smo na poseben način počastili Dan Doma upokojencev Postojna.

Posvetili smo se dejavnostim za razvajanje stanovalcev: ustvarjanju različnih krem za roke in noge ob čutečih aromah, masaži rok, lakiranja nohtov, poslastici s keksi in kavo, itd. Hvala Maji Psič za zelo zanimivo in poučno delavnico o izdelavi smrekovega mazila!

Obiskali pa so nas tudi predstavniki Rdečega križa Slovenije – Območnega združenja Postojna-Pivka in domu predali električni voziček za uporabo stanovalcem. Vsi prisotni smo bili zelo veseli donacije, saj je električni voziček nadstandardna oprema, ki si je Dom ne more privoščiti.

V imenu vseh stanovalcev se zahvaljujemo vsem, ki ste bili pripravljeni veliko narediti, da je Dom upokojencev Postojna dobil električni vozi-



Predstavniki RK Slovenije – Območnega združenja Postojna-Pivka so Domu upokojencev Postojna predali električni voziček.

ček. Uporabljen bo z vso strokovno odgovornostjo in skrbjo, da z njim olajšamo mobilnost posameznega stanovalca.

Alenka Curk

Potopisni večer o otočju Svalbard

Postojnsko Kulturno in športno društvo Mušketirji je 27. oktobra poskrbelo za še en zanimiv potopisni večer. V čitalnici Knjižnice Bena Zupančiča v Postojni je domačin dr. Zvone Žigon predstavil večini še popolnoma neznanu otočje Svalbard.

Otočje leži več kot 800 km severno od Nordkappa, najsevernejše točke celinske Evrope. Glavna zvezda večera je bil severni medved, številni obiskovalci pa so lahko uživali tudi ob fotografijah in posnetkih s križarjenja med ledenimi ploščami, bližnjih srečanj s tjunji, mroži, severnimi jeleni in drugim živalskim svetom in sploh čarobno naravo.

Marko Ileršič



Zanimivemu predavanju dr. Žigona so prisluhnili številni poslušalci.

O lahkem branju na OŠ Miroslava Vilharja Postojna

V četrtek, 13. oktobra, smo v šolski knjižnici OŠ Miroslava Vilharja Postojna gostili univ. prof. defektologije Ingrid Babič Podržaj, ki je poleg Nike Gabrijelčič in Jane Tittl soavtorica zbirke sedmih slovenskih ljudskih pravljic v lahkem branju, ki so izšle pri Zavodu Risa.



Srečanja s prof. Ingrid Babič so se udeležile knjižničarke iz notranjsko-kraških šolskih knjižnic.

Srečanja s prof. Ingrid Babič so se udeležile knjižničarke iz notranjsko-kraških šolskih knjižnic. Gostja nam je predstavila zbirko, predvsem pa proces nastajanja (omenjenih) pravljic v lahkem branju.

Udeleženske smo se najprej seznanile s samim izrazom 'lahko branje'. Gre za besedila, ki so namenjena predvsem ljudem, ki zaradi različnih oviranosti trajno potrebujejo lahko berljive informacije in publikacije (npr. ljudje z disleksijo, motnjo v duševnem razvoju, motnjami avtističnega spektra, demenco ...), tistim, ki imajo slabše razvito večščino branja ali slabo poznajo jezik, pa tudi mlajšim otrokom.

Besedila v lahkem branju ohranjajo vsebino, prirejeno je le besedišče, ki je tako, da je bralcem bolj razumljivo. Lahkemu branju je prilagojena tudi

oblika, ki se kaže v večjih črkah, večjem razmiku med vrsticami, tisku na nebeli podlagi.

Gostja nam je podrobno predstavila tudi sam proces nastajanja omenjene zbirke v lahkem branju. Pravljice so objavljene tudi v formatu pdf., kot zvočna datoteka in v obliki posnetka v znakovnem jeziku na spletni strani Zavoda Risa.

Poleg drugih šolskih knjižnic pa je tudi naša knjižnica bogatejša za zbirko besedil v lahkem branju, ki ne bodo, v to sem prepričana, zgolj ležale na knjižnih policah, ampak bodo krožile med različno zahtevnimi bralci.

Besedilo in fotografiji: Magdalena Svetina Terčon.



Zgodila se je Delavn'ca Postojna

V jesenskih počitnicah je od 2. do 4. novembra potekala prva aktivnost v sklopu Delavn'ce Postojna.

Delavn'ca je prostor, kjer bodo osnovnošolci med 6. in 9. razredom s pomočjo mentorjev ustvarjali prototipe, projektirali, programirali, preizkušali in uresničevali svoje ideje. Vse to prihaja v Postojno z naslednjim šolskim letom. Za pokušino pa so se med počitnicami preizkusili znotraj štirih tematik - les, plastika, elektrika in energetika. Pri vsaki so pridobili osnovno teoretično znanje in pripravili različne produkte. Tako je nastala lesena ura, mala vetrna elektrarna, energetski načrt stanovanja oz. hiše ter uhani, skodelice in drugi predmeti iz pretopljenih zamaškov plastenk.

Ob tem bi se zahvalili mentorjem, ki so mladim pripravili vsebine. Hvala Piki Katarini Širca, Neži Kapelj,



Urošu Smrdelu in Adu Barbišu za čas in znanje, ki ste ga delili z mladimi. Hvala Nini Kapelj Lukman, ki je bdela nad programom, ter Tini Bazjako in Ljudski univerzi Postojna za pomoč pri organizaciji. Posebna zahvala gre tudi podjetju 3CNC, ki je sofinanciralo izvajanje Delavn'ce. Se vidimo na naslednji aktivnosti Delavn'ce Postojna!



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Mobilna aplikacija eDavki

Aplikacija je namenjena fizičnim osebam. Ponuja številne funkcionalnosti poslovanja s FURS. Poleg obrazcev, kontaktov in splošnih informacij med drugim ponuja tudi personalizirani koledarček, preko katerega boste prejeli obvestila o svojih konkretnih obveznostih in pravicah (npr. obvestilo o izteku roka plačila določenega davka). Če vam delodajalec ne bo obračunal in plačeval prispevkov za socialno varnost, vas bomo o tem preko aplikacije sproti obveščali. Zavezancem, ki uveljavljajo olajšavo za vzdrževane družinske člane, je na voljo predizpolnjen obrazec s podatki iz njihove lanske vloge.

Prav tako aplikacija omogoča delo v imenu drugih zavezancev. Tako lahko zakoniti zastopnik poslovnega subjekta in pooblaščenec v imenu zastopanega vlagata in prejmeta dokumente ter pregledujeta podatke. Aplikacija zakonitemu zastopniku in pooblaščenecu ponuja prejemanje potisnih obvestil in obvestil za zastopanega zavezanca ter filtriranje prejemanja le-teh. V aplikaciji je na voljo tudi koledar, v katerem so zabeleženi splošni (v sivi barvi) zavezančevi (v rdeči) in zastopančevi (v zeleni) dogodki. Ob tem je zagotovljeno tudi filtriranje prikaza dogodkov na koledarju.

Za vstop je potrebna registracija ali prijava z davčno številko in geslom. Če ste se v eDavke v preteklosti že registrirali, se v mobilno aplikacijo zgolj prijavite s svojo davčno številko in geslom, ki ste ga uporabili pri registraciji na spletnem portalu eDavki.

Upamo, da vam bo omenjena aplikacija poenostavila izpolnjevanje vaših davčnih obveznosti in uveljavljanje pravic.

Zaključena obnova sanitarnih prostorov Kulturnega doma Postojna

V mesecu maju je Občina Postojna začela obnovo sanitarnih prostorov v kleti in pritličju Kulturnega doma Postojna. Obnova je bila sofinancirana v sklopu projekta Spodbuditev turističnega utripa v regiji, katerega nosilec je Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom. Projekt je sofinanciran s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje, in sredstvi Republike Slovenije.

V projekt so poleg Občine Postojna vključeni še Občina Pivka in Občina Ilirska Bistrica ter vodilni partner Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom. Glavni cilji projekta so: ohraniti premično in nepremično kulturno dediščino, ustvariti nov turistični produkt, ki bo omogočil prenos dediščine na naslednje rodove, prispevati k ohranjanju in oživljanju podeželja in mesta ter dvigniti kakovost življenja v regiji. Skupna vrednost projekta je 200.932,66 €, sofinanciranih sredstev 145.299,13 €. S sredstvi so projektni partnerji uredili Dom na Vidmu v Ilirski Bistrici, Krpanov dom v Pivki in Kulturni dom v Postojni ter poskrbeli za promocijske aktivnosti.



Konec novembra bodo aktivnosti na projektu zaključene, prav tako so se zaključila tudi obnovitvena dela v Kulturnem domu Postojna. Vabljeni, da s svojim obiskom kulturnih prireditev spodbujate kulturo v regiji.



komus
Pogrebne storitve



V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBЛИŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema
- ❖ urejanje grobov

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o

Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**

Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

POSTOJNA Veseli december

PRIŽIG LUČK in OBISK MIKLAVŽA (Titov trg)
Ponedeljek, 5. dec. 2022



ŽUPANOV SPREJEM KaTRinas (KD Postojna)
Četrtek, 8. dec. 2022



SILVESTROVANJE VILI RESNIK (Titov trg)
Sobota, 31. dec. 2022



DRSALIŠČE (Titov trg)



DEDEK MRAZ PO ULICAH POSTOJNE
Sobota, 17. dec. 2022



POZDRAV ZIMI IN PRAZNIK LUČI
Četrtek, 15. dec. 2022



OBČINA POSTOJNA KULTURNI DOM POSTOJNA

Vodnik dogajanja v občini Postojna

28. november

10:00 Živa knjiga

Združenje za duševno zdravje ŠENT, DC Postojna

- Kulturna prireditev društva
- 📖 čitalnica Knjižnice Bena Zupančiča Postojna

30. november

17:00 Odprtje razstave in predstavitev projekta Jaz te vidim kot

Kulturno društvo Cajt

- Multimedijski projekt - s svojimi interpretacijami kulturne dediščine in zapuščine se predstavljajo: likovna ustvarjalca Jasmina Čelan in Marino Samsa ter glasbenik Vital Jurca.
- 📖 Knjižnica Bena Zupančiča Postojna

4. december

18:00 Dobrodelni koncert

Radio 94 in RKS Območnega združenja Postojna-Pivka

- Nastopata Drago Mislej - MEF in Ninnay. Vstopnice: Scripta-Kocka v Postojni, papirnica Sponkca v Pivki.
- 📖 Kulturni dom Postojna

12. december

9:30 Delavnica: Zmanjševanje odpadkov v gospodinjstvih

Ljudska univerza Postojna

- Brezplačno. Več informacij in prijava: 05 721 12 84, ana.sabec@lu-postojna.si
- 📖 Ljudska univerza Postojna

12. - 17. december

Apolonov bazar

Društvo Lokal

- sejem umetniških, oblikovalskih in rokodelskih izdelkov
- 📖 prostori bivše Manufakture

13. december

17:30 Delavnica: Nepremičninske evidence in podatki zemljiške knjige

KS Bukovje in LU Postojna

- Na brezplačni delavnici bodo predstavljene nepremičninske evidence (zemljiški kataster, kataster stavb in register nepremičnin) ter javni vpogled v podatke o nepremičninah (dostop, podatki, vsebina podatkov, grafični prikaz). Prikazan bo tudi vpogled v elektronsko zemljiško knjigo in podatki. Info.: KS Bukovje (Mateja Simčič, 031 654 776)
- 📖 Kulturni dom Bukovje

13. december

18:00 Poklon Himalaji

Barbara Popit

- potopisno predavanje v okviru festivala Brati gore in predstavitev knjižnega prvenca
- 📖 čitalnica Knjižnice Bena Zupančiča Postojna

13. december

19:30 komedija Fantovščina

● Abonmajska predstava: za abonente in izven (vstopnice: Kulturni dom Postojna)

- 📖 Kulturni dom Postojna

15. december

17:00 ŠCPO praznuje in odpira svoja vrata

Šolski center Postojna

- Otvoritev razstave 40. obletnice gradnje šole, predstavitev izobraževalnih programov
- 📖 Šolski center Postojna

Po dogovoru, vsak delavnik

8:00-11:00 ter 12:00-16:00

Center za razvoj kadrov KORAK

Ljudska univerza Postojna

- Več informacij: 05 721 12 87, erika.svara@lu-postojna.si
- 📖 Ljudska univerza Postojna

Po dogovoru, vsak delavnik

8:00-11:00 ter 12:00-16:00

Svetovalno središče Postojna

Ljudska univerza Postojna

- Brezplačno.
- Več informacij: 05 721 12 87, erika.svara@lu-postojna.si
- 📖 Ljudska univerza Postojna

Po dogovoru, vsak delavnik

8:00-11:00 ter 12:00-16:00

Središče za samostojno učenje Postojna

Ljudska univerza Postojna

- Brezplačno.
- Več informacij: 05 721 12 84, ana.sabec@lu-postojna.si
- 📖 Ljudska univerza Postojna

VGC Točka moči

Ljudska univerza Postojna


- Napovednik dogodkov je na facebook strani.
- Več informacij: tocka.moci@lu-postojna.si
- 📖 Ljudska univerza Postojna

Vpis preko celega leta

PUM-O

Ljudska univerza Postojna

- Več informacij: 031 360 977, pum-o@lu-postojna.si
- 📖 Ljudska univerza Postojna

										AVTOR: MATEJ MISLEJ	POROTNIK NA SODIŠČU, PRISEDNIK	POLNILO ZA SLADICE	AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA	RDEČI KRIŽ	DAJATEV LASTNIKU ZEMLJE PRI MUSLIMANIH	NEUPRAVIČENA ODSOTNOST	LETNI ČAS	GRENAK ZELIŠČNI LIKER
										BREZVLADJE								
										STRUPEN POSMEH, IRONIJA								
										LUTKAR MAJARON				ORODJE ZA KOŠNJO				
										VNESENA VREDNOST				ZVOČNI ZNAK ZA PREPLAH				
					BRKATA PTICA UJEDA													
					VNETLJIV OGLJIKOVODIK													
	MESNI IZDELEK	ODDELEK, KI SE UKVARJA S PRAKTIČNI MI DELI	PREGLEDNIK, NADZORNIK		KONJIČEK, LJUBITELJSTVO	BREZČUTEN ČLOVEK	SKANDINAVSKI DROBIŽ			REKA V BOCVANI			NEKDANJA BOLGARSKA BIATLONKA DAFOVSKA	FRANCOSKI SLIKAR (CAMILLE)				
							NIKALNICA		OLIKANO VEDEDJE									
SADNA PIJAČA										PRIPADNIK VOJNE MORNARICE								
										AM. IGRALKA (SHARON)								
VULKAN NA FILIPINIH												HRANA ZA DOJENČKE						
												CESTNA ŽELEZNICA						
NEDELAVNOST													SL. ALPINIST (FRANC)					
													SLANO JEZERO V KAZAHSTANU					
VNETJE SKLEPOV														TANJA ODER				
														VOJAK PEHOVNE ENOTE				
AMERIŠKI PISATELJ TWAIN														GLAVNI ŠTEVNIK				
														TEŽA EMBALAŽE				
ETIOPSKI PLEMISKI NASLOV															DRŽAVA V AFRIKI			
	SODOBNIK KELTOV																	
	DAVO KARNIČAR																	
CESTA Z DVEMA VOZNI MA PASOVOMA															ODPRTA TELESNA POŠKODBA			
ZAPONKA NA VZMET															GLAVNO MESTO STARE BABILONIJE			

Vse za okrasitev dobite v Štivanu.

Drevesnica Štivan podarja tri nagrade:

1. nagrada: komplet lučk 120 LED;
2. nagrada: komplet lučk 80 LED;
3. nagrada: komplet lučk 120 LED.

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski preprih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.preprijh@postojna.si **najkasneje do 8. decembra**. Med pravičnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci oktobrske številke:

1. nagrado (cvetje v vrednosti 40 evrov) prejme **MARJAN ŠPILAK**, Cesta v Staro vas 3, 6230 Postojna;
2. nagrado (cvetje v vrednosti 30 evrov) prejme **DORA TOMADUŽ**, Ul. Dolomitskega odreda 18, 6230 Postojna;
3. nagrado (cvetje v vrednosti 20 evrov) prejme **SONJA HARAMIJA**, Planina 82, 6232 Planina.

Nagrajenci naj se z osebnim dokumentom zglasijo v Cvetličarni Postojna na Kosovelovi ulici 1.



Iz fotoalbuma družine Marinšek iz Postojne

Menda je čas edina vrednota, ki je med ljudi razporejena enakovredno, brez izjeme. Kot radi rečemo, ura vsem tiktaka v istem ritmu. Budistična filozofija razlaga čas kot svet, ki se ustvarja iz trenutka v trenutek in je samo iluzija. Vinko Marinšek – upokojeni, a še vedno delujoči urar iz Postojne, pa ure – naprave, ki smo si jih ljudje ustvarili za lažjo orientacijo v času, dojema še kako stvarno in oprijemljivo. Na njegovi življenjski poti ga spremljajo vsakodnevno. Prijazno nam je odstopil nekaj starejših fotografij in zgodb družine Marinšek.

Vinkov stari oče Jurij Marinšek je bil rojen v Bukovju pri Žnidarjevih. Svoje težaško življenje je skušal finančno in materialno izboljšati z delom v gozdu. Oženil se je z Margareto Koren iz Podkrajja in v zakonu se jima je rodilo 13 otrok. Eden od otrok je bil Vinkov oče Jakob, rojen leta 1912. Kot fant je postal furman in večinoma prevažal les iz nanoških gozdov. Gojil je tudi veliko ljubezen do konj, svojih nepogrešljivih pomočnikov pri delu. Jakobov brat si je gradil hišo, vendar je zaradi bolezni preminil, še preden se je poročil. Stari oče Jurij je sinu Jakobu priporočil, naj si najde »punco« in prevzame novozgrajeno domačijo po pokojnem stricu. Jakob je odšel na Reko, kjer se je kot hišna pomočnica zaposlila domačinka Pavla Križman (rojena 1918), njegova simpatija, in jo prepričal, da sta se poročila in se preselila v novo hišo (po domače pri Jakobovih). V zakonu

so se jima rodili štiri otroci: Alojz, Danica, Franc in kot najmlajši (dve leti po končani drugi vojni) naš pričevalec Vinko. Oče Jakob je počasi opuščal furmanstvo, zaposlil se je v podjetju Javor v Belskem; z delom v gozdu je še nekaj časa nadaljeval najstarejši sin Alojz. Kot najmlajši je tudi Vinko v otroških letih pogosto pomagal očetu, ko je zapregel konje s hodi in jih same poslal na zbirno mesto. Tam jih je Vinko razpregel in jih prignal nazaj k očetu. Če jih ne bi ustavil, bi šli do doma, saj so dobro poznali pot.

Oče Jakob je kot furman z vozom večkrat dostavljal hrano partizanom. Nekega dne je padel v zasedo, razpregel konje in zbežal k njim. Ker je bila pot nazaj nevarna, so mu dodelili oboroženega spremljevalca. Ta je na poti padel pod streli sovražne vojske, očetu je med streljanjem uspelo ubežati. Ko je



Jakob in Vinko Marinšek v Bukovju 1995.

prišel domov in se je molče usedel za mizo, ga je mati vprašala, kaj je z njegovim klobukom. Bil je prestreljen in je za spomin še dolgo visel na vidnem mestu ter ga spominjal na srečno zvezdo, ki ga je spremljala tistega večera.

Vinko je že kot otrok rad vlekel na ušesa, ko je meh harmonike raztegoval sosedov ljudski godec. Doma posluha za nakup instrumenta ni bilo, navadil pa se je igrati na orglice. Za petnajsti rojstni dan sta ga starejša brata presenetila in mu podarila harmoniko. Kot rad pove, tistega dne ni bil ne lačen ne žejen, cel dan je v sobi izvajal zvoke harmonike. Ker ni imel učitelja, se jo je navadil igrati narobe zasukano, z basi na desni roki. Ko je ugotovil napako, se je moral igranja naučiti na novo.

Že zgodaj ga je prevzelo delo urarja, zato se je vpisal v urarsko šolo v Celju. Triletna šola je potekala po sistemu tri mesece v šoli, devet mesecev izpopolnjevanja pri urarskem mojstru. Njegov urarski mojster je bil Miro Milavec iz Studenega. Svojo delavnico je imel v prostorih današnje Optike ob mestni knjižnici. Vinko se je kot vajenec vsak dan vozil s kolesom iz Bukovja v Postojno, ne glede na vremenske razmere. Po odsluženi vojaščini je dobil delo v priznani urarski delavnici na Reki. Tam je štiri leta pilil svoje znanje, domov je prihajal le ob koncu tedna. Mladost in ljubezen sta narazen le nekaj korakov; spoznal je Albino Premrl, Steglovo iz Šmihela pod Nanosom. Po nekaj selitvenih podvigih sta v osemdesetih letih (v

dobi kreditov) začela zidati hišo v Postojni. Vsa leta je igral harmoniko na veselnicah in predvsem porokah – tudi na svoji, saj je harmonikaš tistega večera, Role iz Šmihela, prevečkrat pogledal v kozarec in je omagal še pred jutrom. Na porokah je običajno začel igrati že dopoldne, ko so šli po nevesto, in igral vse do jutranjih ur, nato pa šel večkrat kar neposredno v službo.

Leta 1973 se mu je ponudila priložnost, da prevzame urarsko delavnico na Tržaški cesti. Od leta 1938 je bila v lasti mojstra Karla Zupana. Po nekaj zapletih mu je po daljšem obdobju uspelo prostor odkupiti. Prihodnje leto bo Urarska delavnica Marinšek praznovala 50 let obstoja, oziroma 85 let neprekinjenega urarstva na tej lokaciji.

Vinko in Albina imata hčerko Vesno in sina Vilija. Slednjega večina pozna kot odličnega harmonikarja pri ansamblu Erazem in po Glasbeni šoli Vilija Marinška, doma pa ima veliko nagrad z najvišjih državnih tekmovanj iz časov svojega šolanja.

Pred sedmimi leti se je Vinko udeležil Srečanja harmonikarjev na Bledu. Med 500 harmonikarji je bil izžreban in za nagrado dobil prestižno Poličarjevo harmoniko.

Glasbeni geni in veselje do glasbe se prenašajo iz generacije v generacijo, kar se jasno odraža tudi pri Vinkovih vnukih.

Besedilo: Marino Samsa; fotografiji: arhiv družine Marinšek.



Vinko Marinšek z očetom Jakobom in mamo Pavlo na Trsatu nad Reko leta 1883.